

Aan het College van GS
Postbus 80300
3508 TH Utrecht

Zeist, 29 januari 2020

Betreft: Inspiraakreactie Stichting Milieuzorg Zeist e.o. inzake de: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie Provincie Utrecht', de: 'Concept-Verordening Omgevingsvisie' en ook de: 'Tussenversie Plan-MER'.

Geacht College,

Op 17 december 2019 heeft u de: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie Provincie Utrecht' en de: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsverordening' vastgesteld en deze daarna vrijgegeven voor het geven van reacties aan stake-holders en ook experts die bij het proces vanaf het begin betrokken zijn geweest, waaronder dus ook de Stichting Milieuzorg Zeist. Gaarne maakt de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. dan ook van de geboden gelegenheid gebruik een reactie op beide plandocumenten te geven, dat mede ook rekening houdend hetgeen in de: 'Tussenversie Plan-MER' naar voren wordt gebracht.

Eerst zal een algemene reactie worden gegeven, waarna afzonderlijk bij de inhoud van beide plandocumenten zal worden stilgestaan. Ook gezien hetgeen in beide plandocumenten aan de orde wordt gesteld, zal dat in beide gevallen toch vooral een reactie op hoofdlijnen zijn. Afgesloten zal worden met een conclusie.

1. Algemeen

Naar verwachting zal per 1 januari 2021 de: 'Omgevingswet' van kracht worden, ook is dat gezien nog (steeds) lopende behandeling van de zogenaamde: 'Invoeringswet' in de Eerste Kamer nog niet geheel zeker¹.

Planproces

Hoe een en ander ook zij, door de provincie Utrecht is het op een bepaald moment van kracht worden van de: 'Omgevingswet', waarbij dan wordt beoogd 26 wetten samen te voegen en zo dus tot een daadwerkelijke integratie van die beleidsvelden te komen die de leefomgeving aangaan, voortvarend opgepakt (zie in deze dus o.a. ook de: 'Routekaart invoering Omgevingswet – Op weg naar een koersdocument (Provincie Utrecht, 2018)' en ook de: 'Tourplanner(s) Omgevingsvisie en –verordening')). Zo is na het vaststellen door de Staten van de: 'Startnotitie Omgevingswet' in 2017 begin 2018 eerst een grote: 'Startbijeenkomst' gehouden in het Jaarbeursgebouw. Daarna hebben er diverse themasessies op locatie met stake-holders plaatsgevonden, hebben expertteams zich over diverse opgaven geboden, evenals is een grote publieksenquête gehouden, uiteindelijk leidend tot het zogenaamde koersdocument: 'Horizon 2050 – Koersen met kwaliteit'.

Na de vaststelling door de Staten van de koers in december 2018 is deze dan nader uitgewerkt in de: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie en –verordening' zoals deze dan thans aan een aantal stakeholders/experts voor het geven van mogelijke inspraakreacties is voorgelegd. Voor zover de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. dat heeft begrepen zijn daarbij wel in diverse fasen bepaalde stake-holders/experts uitgenodigd om over bepaalde thema's

¹ Zoals het er nu voorstaat zal op 04 februari 2020 de stemming over de: 'Invoeringswet' plaatsvinden.

mee te denken, maar op een enkele bijeenkomst in oktober 2019 na heeft de nadere uitwerking toch voor het grote publiek met name in alle stilte plaatsgevonden.

Bezien we dan de voorliggende: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie Provincie' en de: 'Concept-Voorontwerp Verordening' dan is het duidelijk dat de provincie ook echt alles (letterlijk) uit de kast heeft gehaald om tot een integratie van de diverse beleidsvelden zoals deze voor de leefomgeving van de provincie Utrecht relevant moeten worden geacht te komen, evenals ook de uitdagingen waar we met zijn allen in die zin de komende decennia voor staan in een bepaald perspectief te zetten, zoals dus die met betrekking tot de klimaatadaptie en energietransitie. Dat dus met als basis de reeds in het koersdocument: 'Horizon 2050 – Koersen op kwaliteit' uitgezette koers voor de provincie Utrecht.

In die zin kan de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. de provincie alleen maar haar complimenten geven, zowel wat betreft de participatieve aanpak, zij het dat deze o.i. in de fase naar met name de: 'Omgevingsvisie' zelf toe wellicht wat intensiever had gekund, als met name ook voor de kwaliteit van het product zoals dat er nu ligt, ook gezien de vele toelichtende figuren en ook tot de verbeelding sprekende collages (lees: toekomstbeelden van de wijze waarop de opgaven waar we met zijn allen voor staan (mogelijk) vorm (zouden) kunnen geven en ook de mogelijke toekomstbeelden van de binnen de provincie Utrecht als zodanig te onderscheiden regio's)².

Integratie relevante beleidsvelden

Dan de inhoud. Zoals ook hiervoor al kort aangegeven heeft men o.i. ook echt geprobeerd om tot een integratie van diverse beleidsvelden te komen en dat dan (logischerwijs) aan de hand van de visie en bijbehorende thema's zoals deze in het koersdocument: 'Horizon 2050 – Koersen op Kwaliteit' is uiteengezet, zij het o.i. dus wel met een net iets andere opbouw. Als het centrale en dus overkoepelde thema is daarbij dan gekozen voor een: 'Gezonde en veilige leefomgeving', op basis waarvan dan de diverse andere voor de (leef)omgeving relevante thema's aan de orde worden gesteld (zie in deze dus met name de: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie', de: 'Overzichtsfiguur' op pag. 9).

Duurzame ontwikkeling als centraal uitgangspunt

Zoals ook tijdens diverse eerdere bijeenkomsten door de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. naar voren gebracht blijft zij zich in algemene zin afvragen of met het thans als zodanig gekozen centrale/overkoepelende thema in voldoende mate aan de orde wordt gesteld, waar we met zijn allen binnen de provincie Utrecht naar toe zouden moeten willen gaan. Natuurlijk een gezonde en veilige leefomgeving is van groot belang, maar als we alle ontwikkelingen die er thans spelen en met name ook de uitdagingen die er in die zin zijn in beschouwing nemen, dat met name ook gezien vanuit alle kwaliteiten die Utrecht dan tot een van de mooiste provincie van het land maken, dan is het dus de vraag of daarmee niet toch veel meer dan de nadruk op een gezonde en veilige ontwikkeling van de provincie, hoe belangrijk dus ook, een 'duurzame ontwikkeling' van de provincie als geheel centraal zou moeten staan³ en daarmee dus met name ook de (omgevings)waarden/-kwaliteiten die zo kenmerkend zijn

² Zie wat betreft gegeven toekomstbeelden overigens o.a. ook het rapport: 'Panorama Nederland 2050 (CRA, 2018)'.

³ Zonder daar thans uitvoerig bij stil te staan volgt de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. t.a.v. duurzame ontwikkeling de definitie zoals deze indertijd door de Commissie Brundtland daaraan in 1987 is gegeven, namelijk; 'een duurzame ontwikkeling is een ontwikkeling die voorziet in de behoefte van de huidige generaties, zonder dat daarmee voor toekomstige generaties de mogelijkheid in gevaar te brengen om in hun behoeften te voorzien'. Later is daar nader vorm aangegeven op basis van het zogenaamde 'Triple-P'-principe, namelijk 'Planet-People-Prosperity', waarbij dan o.i. als je het over duurzame ontwikkeling hebt de kern dient te liggen bij het 'planet-deel', aangezien je als je bij ontwikkelingen de draagkracht van de aarde overschrijdt dan o.i. dus sowieso niet van een duurzame ontwikkeling kan worden gesproken.

voor de provincie Utrecht, dus wat je dan als de zogenaamde: 'Utrechtse Kwaliteiten' zou kunnen noemen⁴.

Zonder daar thans al te uitgebreid bij stil te staan wordt o.i. duurzame ontwikkeling ook in de: 'Ontwerp-Nationale Omgevingsvisie (NOVI)' centraal gesteld, waarbij dan op basis van de in die zin door de Verenigde Naties als zodanig vastgestelde: '*17 sustainable development goals*' (de zogenaamde 'SDG's') de verdere koers wordt uitgestippeld (zie in deze ook de: 'Ontwerp-Nationale Omgevingsvisie', Hoofdstuk 3.2: 'Nationale belangen en opgaven'). Ook al zijn o.i. ook daarbij met name t.a.v. de daarbij gekozen nadere uitwerking wel degelijk de nodige kanttekeningen te plaatsen.

Het zou o.i. nu mooi zijn als ook de provincie Utrecht, dus net als de Verenigde Naties en ook het rijk, hetgeen dan met de SDG's wordt voorgestaan veel duidelijk(er) in haar 'Omgevingsvisie' en dus uiteindelijk ook haar: 'Provinciale belangen' zou laten doorklinken. Zoals o.a. de Brief van de PARK laat zien, maar eigenlijk ook de algehele participatie, heeft Utrecht de expertise (dus niet alleen bij de vele kennisinstellingen die de provincie rijk is, waaronder (nota bene) het: 'Utrecht Sustainability Institute', maar dus ook die van de vele ambtenaren die bij het opstellen van de visie betrokken zijn geweest, etc.) om de uitdagingen waar we in die zin met zijn allen voor staan ook echt op te pakken.

Wat de grote uitdagingen waar we dan met zijn allen m.b.t. een duurzame ontwikkeling van de aarde en dus ook de provincie Utrecht voor staan. gaat het o.i. dan om drie grote thema's en waaraan (gelukkig) wel ook in de voorliggende: 'Concept-Ontwerp Omgevingsvisie' en ook: 'Verordening' de nodige aandacht wordt gegeven, namelijk het klimaat en de daarbij behorende energietransitie, de biodiversiteit en de nutriëntenproblematiek, zij het o.i. niet allen in vergelijkbare mate/urgentie.

Wat betreft de betreffende thema's hebben we dus inmiddels als samenleving onze grenzen bereikt, zoals uit vele publicaties duidelijk wordt (zie in deze ook onderstaande figuur m.b.t.: 'Planetary Boundaries') en zullen we in die zin o.i. dus óók binnen de provincie Utrecht een andere koers moeten gaan varen.

⁴ Overigens verstaat de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. in die zin toch iets anders onder de: 'Utrechtse kwaliteiten' dan wat daaronder in de: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie' en: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsverordening' (en in die zin ook in het koersdocument: Horizon 2050 – Koersen met kwaliteit) wordt verstaan. In de: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie' verstaat men daaronder dan mede de: '*economische ontwikkelingen, bereikbaarheid en energie en een vitaal bebouwd gebied*' van de provincie Utrecht (zie in deze dus ook de: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie', Hoofdstuk 3.2: 'Uitgangspunten voor ons omgevingsbeleid'), maar duidelijk zal zijn dat voor zover je aan dus juist die 'kwaliteiten' dan alle ruimte laat dat dan de kans groot is dat dat nu juist ten koste zal gaan van de voor Utrecht o.i. meer specifieke kwaliteiten, zoals dus met name haar groene kwaliteiten op het gebied van natuur, landschap en cultuurhistorie (zie in deze overigens met name ook de publieksenquête waarbij dus op de vraag wat binnen de provincie Utrecht als kwaliteit door de respondenten dan veruit het meest werd gewaardeerd dat de natuur (63.8%) was en dan direct daarna duurzaamheid (35.1%) en leefbaarheid (24.3 %) en dus pas daarna me dus veel geringere percentages dan de natuur en duurzaamheid bereikbaarheid (18.5 %) en werkgelegenheid (12.6 %).

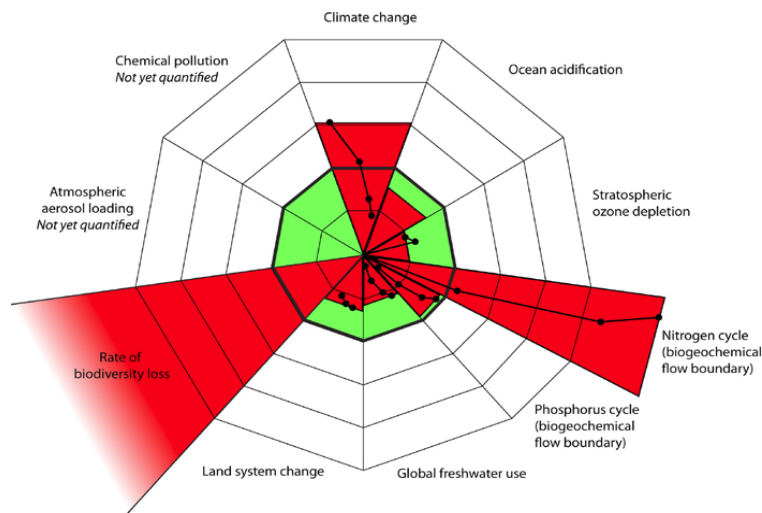

Fig.: 'Planetary boundaries (Röckstrom, J., 2009)'

Die koerswijziging teneinde tot een duurzame ontwikkeling van de aarde te kunnen komen begint dan o.i. op de allereerste plaats op het niveau waarop wij thans binnen met name het westen - zij het inmiddels door de globalisering ook over bijna de gehele aarde – 'onze' economie inrichten, namelijk op basis van het thans gangbare lineaire model, hetgeen er dus toe heeft geleid dat we thans tegen allerlei grenzen zijn aangelopen en er soms ook al (ruim) overheen zijn gegaan. In die zin zou er dus o.i. een algehele transitie moeten plaatsvinden naar een circulair model, waarbij dan enerzijds vanaf het begin bij ontwikkelingen en dan in het bijzonder ook bij de economie, met name ook gezien de doorslaggevende rol die deze bij veel ontwikkelingen speelt, rekening wordt gehouden met de grenzen die de aarde daaraan stelt, of dat nu de natuur, het landschap, etc., is, terwijl anderzijds ook aan de minimale basisbehoeften wordt voldaan waar ieder mens – met name ook vanuit de: 'Universele rechten van de mens' – recht op heeft (zie wat betreft een dergelijk model dus met name ook onderstaande figuur m.b.t.: 'Doughnut economics (Kate Raworth, 20167)').

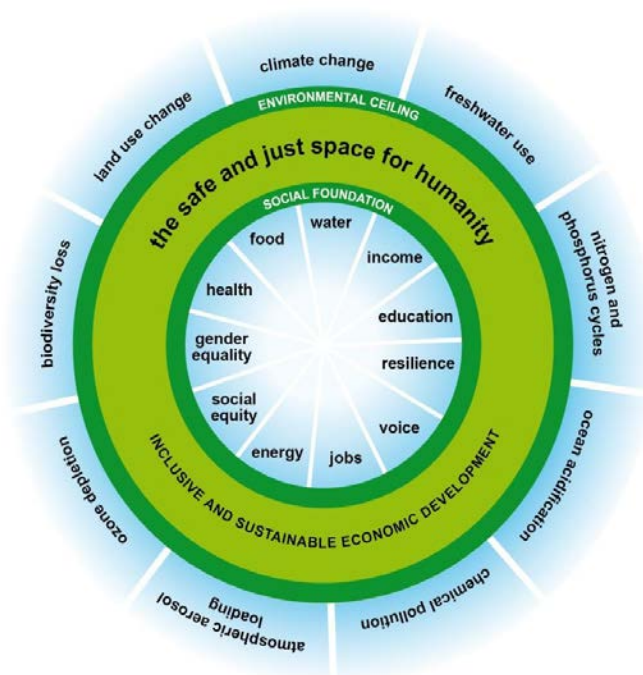

Fig.: 'Doughnut economics' (Kate Raworth, 2017)

Gelukkig wordt dus met name in de: 'Plan-MER' t.a.v. de: 'Concept-Ontwerp-Omgevingsvisie' en de 'Concept-Ontwerp Verordening' voorgestelde (ruimtelijke) ontwikkelingen, althans voor zover dat op dit moment mogelijk is, dan op basis van de zogenaamde: 'Leefomgevingstoets' een inzicht gegeven van mogelijke effecten daarvan (zie in deze ook onderstaande figuur: 'Leefomgevingsfoto')⁵.

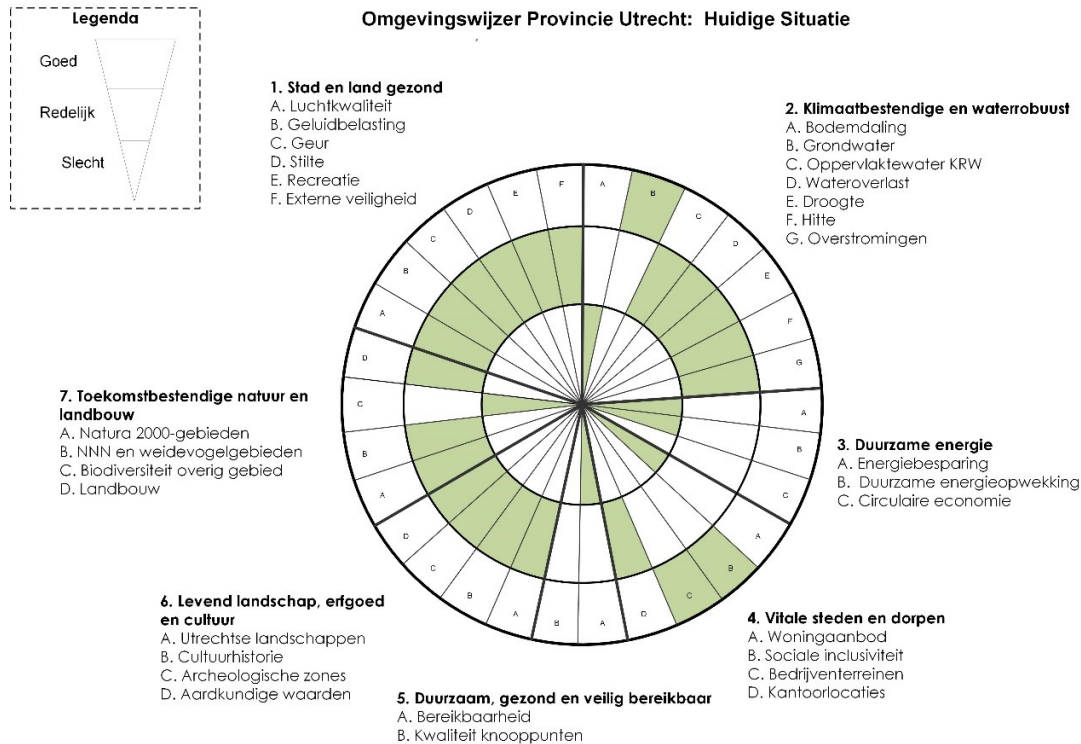

Fig.: Omgevingswijzer provincie Utrecht - Leefomgevingsfoto

Aan die: 'Leefomgevingstoets' ligt dan feitelijk een duurzame ontwikkeling van de provincie Utrecht ten grondslag, althans zo veronderstelt de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. dat, ook al zou het o.i. goed zijn als daarbij ook nadrukkelijker dan o.i. thans het geval is rekening wordt gehouden met de grenzen die vanuit het perspectief van de aarde als geheel aan ontwikkelingen worden gesteld. Vanuit de gegeven grenzen zou men dan meer concreet dan thans in de: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie' en de: 'Concept-Voorontwerp Verordening' het geval is aan moeten geven wat dan de ondergrens (dus t.a.v. van bijvoorbeeld de: 'Utrechtse kwaliteiten'⁶ en ook de minimale levensstandaard) is waaraan men dan zou moeten voldoen, evenals dus ook de maximale grenzen (t.a.v. bijvoorbeeld de belasting van het milieu), zodat ook we zo ook daadwerkelijk op basis van de ontwerp-opgaven/-processen waar we dan met zijn allen voor staan m.b.v. van zogenaamde 'Omgevingstafels' ook (uiteindelijk) die (leef)omgevingswaarden/-kwaliteiten (dus in brede zin) kunnen bereiken die we met zijn allen beogen (zie in deze overigens o.a. ook de: 'Zienswijze Stichting Milieuzorg Zeist e.o. inzake de 'Notitie Reikwijdte en Detailniveau Plan-MER')).

Regie

Bezien we dan vanuit bovenstaand perspectief de diverse opgaven waar we dus ook binnen de provincie Utrecht voor staan, dan wordt dus met name aan de klimaatopgave, de natuur/biodiversiteit en in mindere mate stikstof aandacht gegeven, evenals wordt de

⁵ Zie wat betreft die: 'Leefomgevingsfoto' natuurlijk ook de diverse zogenaamde 'Staat-en van Utrecht'.

⁶ Zie t.a.v. de kanttekening wat dan o.i. onder dé Utrechtse kwaliteiten dient te worden volstaan dus ook voetnoot 4.

transitie naar een circulaire economie, inclusief ook de landbouw, wel aan de orde gesteld, waarvoor ook de complimenten, maar wat anderzijds opvalt is dat men als provincie uiteindelijk niet tot nauwelijks ook echt keuzen wil maken, maar eigenlijk alle ontwikkelingen, of dat nu woningbouw (met dus een veronderstelde opgave van 145.000 nieuwe woningen) of werken (met dus een veronderstelde opgave van 100.000 banen) is, evenals de bijkomende infra, wil faciliteren.

Natuurlijk men geeft t.a.v. de visies, zoals deze in die zin thans binnen de regio's U-10/U-16, Amersfoort en Food-Valley zijn of worden ontwikkeld, aan dat men daarbij op basis van nog in die zin op te stellen: 'Regionale (Uitvoerings)Programma's' de daarmee gepaard gaande ruimtelijke ontwikkelingen wil sturen, met name door een groot deel van de gegeven opgaven binnen het: 'Stedelijk gebied (voorheen de zogenaamde: 'rode contouren')' te laten landen, evenals daarvoor (bepaal)de: 'OV-knooppunten' en ook enkele grootschalige ontwikkellocaties (zoals dus o.a. de A-12-zone) aan te wijzen, naast dus het ruimtelijk mogelijk maken van de bouw tot een maximum van 50 woningen bij de: 'Kleine kernen' om deze dan vitaal te kunnen houden (zie in deze dus ook het statenvoorstel: 'Afwegingskader uitbreidingsmogelijkheden kleine kernen'), maar de aantallen zelf worden daarbij niet (langer) ter discussie gesteld, dus dat zonder dat men zich (kennelijk) afvraagt of we gezien de binnen de provincie Utrecht aanwezige ruimtelijke kwaliteiten wel oneindig door moeten gaan met het faciliteren van de groei of dat we daarbij juist ook gezien die kwaliteiten (nu) duidelijke keuzen moeten maken.

Nu is er met name bij de behandeling van het koersdocument: 'Horizon 2050 - Koersen op kwaliteit' een amendement/motie aangenomen om wat betreft de bouw van het aantal woningen met drietal: 'Groeiscenario's' te gaan werken, namelijk met de groei van respectievelijk 100.000, 140.000 en 180.000 woningen, zodat ook duidelijk wordt wat de (eventuele) ruimtelijke consequenties daarvan dan zijn. Door Gedeputeerde Staten is daarvan ook recent een eerste indicatie van gegeven, zij het (nog) niet zozeer in ruimtelijke zin, maar voornamelijk wat dat eventueel voor de woningmarkt betekent (zie in deze ook de: 'Notitie Uitwerken groeiscenario's, d.d. 17 december 2019). Ook al aangezien de bevolkingsgroei binnen de provincie Utrecht toch voor een aanzienlijk deel wordt veroorzaakt door de zogenaamde binnenlandse en buitenlandse (e)migratie (zie in deze dus ook de zogenaamde: 'Primos-cijfers' en ook kengetallen CBS m.b.t. de bevolkingsgroei⁷), dat dus los van de statushouders waar we met zijn allen een verantwoordelijkheid voor hebben, zou het o.i. in die zin goed zijn, dat dus ook gezien de effecten die het faciliteren van de bevolkingsgroei in de Randstad, inclusief de provincie Utrecht, voor de aldaar aanwezige waarden van met name natuur en landschap met zich meebrengt (zie in deze dus o.a. de: 'Ex ante evaluatie SVIR (PBL, 2011)'), dat het rijk hierbij nu een bepaalde regie neemt en dus in die zin zorgt voor een betere spreiding van zowel de bevolking als met name ook de werkgelegenheid over het gehele land, hetgeen o.i. uiteindelijk ook de andere regio's buiten de Randstad ten goede kan komen en in het bijzonder ook de krimpgebieden. Dat door uiteraard ook daarbij zorgvuldig rekening te houden met de kwaliteiten die aldaar aanwezig zijn (zie in deze dus o.a. ook de publicatie: 'Zorg voor landschap – Naar een landschapsinclusief omgevingsbeleid (PBL, 2019)'). In die zin heeft de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. met betrekking tot een betere spreiding van de bevolkingsontwikkeling (en daarmee gepaard gaande ruimtelijke ontwikkelingen) ook in haar (uitgebreide) reactie op de: 'Ontwerp-Nationale Omgevingsvisie (NOVI)' daar de bijzondere aandacht voor gevraagd (zie in deze overigens o.a. ook het rapport de: 'Een natuurlijkere toekomst voor Nederland in 2120 (WUR, 2019)' waarbij ook vanuit het meebewegen met de te verwachten klimaatverandering wordt geadviseerd niet langer volledig wat betreft de groei van de verstedelijking, etc., het accent te leggen op de Randstad).

⁷ Zie in deze dus o.a. het rapport: 'Primos 2019 – Prognose van bevolking, huishoudens en woningbehoefte 2018 – 2050 (ABF-Research, 2019)'.

Het belangrijkste pleidooi met betrekking tot de voorliggende: 'Concept-Voorontwerp- Omgevingsvisie' en: 'Concept-Voorontwerp-Verordening' vanuit de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. is dus om op het bestuurlijke niveau van de provincie Utrecht met name ook vanuit het perspectief van een duurzame ontwikkeling van de provincie Utrecht en dus met name ook in relatie tot de binnen de provincie aanwezige kwaliteiten van natuur, landschap en cultuurhistorie een veel duidelijker 'regie' te gaan voeren en in die zin nu juist ook op het schaalniveau van de provincie als geheel duidelijke keuzen te maken. Dat dan net zoals zij dat in het verleden altijd heeft gedaan met betrekking tot de bij bepaalde ontwikkelingen mogelijk in het geding zijnde: 'Provinciale belangen' en dus in die zin niet alles maar te faciliteren, zoals dus de (ongebreidelde) woningbouw en groei banen en dan de 'regie' daarbij dan zonder o.i. echt duidelijke kaders aan de (als zodanig onderscheiden) regio's en (dus) de gemeenten over te laten. Want wat dat kan betekenen hebben we in het verleden dus al gezien, met het dus op vele plekken ontstaan van nieuwe woonwijken, bedrijventerreinen en een (overschot) aan kantoren ten koste van de op een bepaalde plek (vaak) aanwezige kwaliteiten.

Dit betekent o.i. dus niet dat de provincie Utrecht niet langer kan groeien, integendeel, maar dan wel een duurzame groei die zich eerder op de kwaliteit van leven van iedereen (vergelijk de: 'inclusieve samenleving') en alles (inclusief dus ook de planten en dieren) richt dan een groei die voornamelijk kwantitatief is met alle gevolgen van de binnen de provincie Utrecht aanwezige kwaliteiten van de leefomgeving en in het bijzonder van die van (waarden) van natuur, landschap en cultuurhistorie, dus wat ook wel wordt aangeduid als het: 'Natuurlijke kapitaal'⁸.

Voor zover dan toch een bepaalde groei zou worden gefaciliteerd, zou bij de daarbij te maken keuzen o.i. dus nadrukkelijk met de: (Ruimtelijke) Kwaliteiten' zoals deze binnen de provincie Utrecht aanwezig zijn rekening moeten worden gehouden en dat dan op het schaalniveau van de provincie als geheel en dat dan mede ook in relatie tot de kwaliteiten zoals deze in de aangrenzende provincies aanwezig zijn, evenals als daar gezien de aanwezige kwaliteiten aanleiding toe is dus ook op het hogere schaalniveau van het rijk (denk hierbij dus o.a. aan de binnen de provincie voorkomende Natura-2000 gebieden, het NNN, de NHW en andere kwaliteiten van (inter)nationale betekenis). Waarbij dan de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. wel aantekent dat óók het Rijk overeenkomstig de: 'Ontwerp-NOVI', ondanks dat zij dus in beginsel een duurzame ontwikkeling van Nederland als geheel voorstaat, kennelijk alle ontwikkelingen gewoon wil faciliteren (vergelijk overigens o.a. ook de processen in het kader van het: MIRT-Oost/U-Ned) , dus zonder daarbij op het schaalniveau van Nederland als geheel een bepaalde 'regie' te willen voeren. Dat dus voor een echte koerswijziging in die zin (kennelijk) nog heel wat water door de Rijn moet stromen (maar zie wat de betreft de dringend gewenste noodzaak tot het wel degelijk voeren van een duidelijke 'regie' (op alle schaalniveaus) teneinde bepaalde ontwikkelingen/transities in een duurzame richting te sturen diverse rapporten van o.a. het: 'College van Rijksadviseurs (CRA)⁹, de 'Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur (RLI)¹⁰, het: 'Planbureau voor de leefomgeving (PBL)¹¹ en ook de Wageningen University & Research (WUR)¹².

⁸ Zie in de deze dus ook het web-portaals: www.natuurkapitaal.com en ook www.atlasnatuurlijkkapitaal.nl

⁹ Zie dus o.a. de rapporten: 'Panorama Nederland (CRA, 2018), 'Via Parijs (CRA, 2019)'.

¹⁰ Zie dus o.a. het RLI-Advies: 'Nationale Omgevingsvisie – Lakmoesproef voor het omgevingsbeleid'.

¹¹ Zie dus met name ook het rapport: 'Nu de koers is bepaald - Ex ante evaluatie Nationale Omgevingsvisie (PBL, 2019)', maar bijvoorbeeld ook: 'Zorg voor landschap – Naar een landschapsinclusief omgevingsbeleid PBL, 2019'

¹² Zie dus o.a. ook het rapport: 'Een natuurlijkere toekomst voor Nederland in 2120 (WUR, 2019)'

Lagenbenadering

Vervolgens zou men dan in die gebieden (of zo men wil regio's) waar dan toch na een zorgvuldige afweging (dus op basis van een zorgvuldig en dus ook echt integraal(e): 'Beoordelingskader(s)') bepaalde opgaven landen vanuit de integrale ontwerp-opgaven waar we dan in de voorkomende gevallen voor staan nadrukkelijk vanaf het begin met de waarden die daarbij aan de orde zijn rekening moeten worden gehouden (vergelijk o.a. het principe van: 'Natuur- en landschapsinclusief ontwerpen' waaraan dus in o.a. de: 'Ontwerp-NOVI' op diverse plekken bijzondere aandacht wordt gegeven). In die zin is de Stichting dus een groot voorstander van de zogenaamde: 'Lagenbenadering', dus vanuit de laag van de bodem en water, naar die van natuur, landschap en vervolgens pas wonen, werken en infra, etc. (zie in deze dus ook onderstaande figuur: 'Lagenbenadering')¹³.

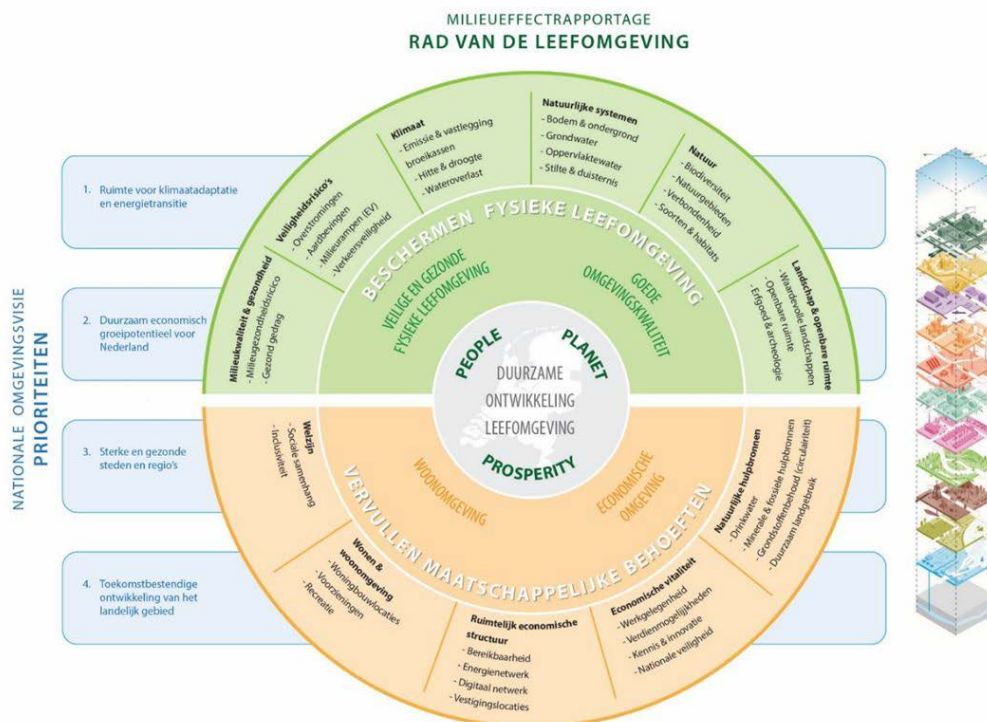

Fig.: 'Lagenbenadering zoals deze (o.a.) bij het: 'Rad voor leefomgeving' t.b.v. de: 'Plan-MER' in het kader van de: 'Ontwerp-Nationale Omgevingsvisie' is toegepast.

Die zogenaamde 'Lagenbenadering' zat o.i. dus nog wel voor een groot gedeelte in de thans nog als zodanig vigerende: 'PRS/PRV (Herijking 2016)', evenals in zekere zin met name ook in de opbouw van de thans als zodanig aan de inspraak voorgelegde: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsverordening', maar is o.i. dus helaas niet meer als zodanig (direct) herkenbaar in de inhoudelijke opbouw zoals deze in de: 'Concept-Voorontwerp-Omgevingsvisie' wordt gevolgd, hetgeen zeker als we de ontwerp-opgaven waar we met zijn allen voorstaan ook echt serieus willen nemen o.i. wel degelijk van (groot) belang moet worden. Als je dus echt voor: 'Inclusief ontwerpen' gaat kun je o.i. om een dergelijke benadering gewoon niet heen, althans zo is de ervaring van de Stichting Milieuzorg Zeist e.o., zoals dus o.a. ook de uitdagingen waar we m.b.t. de bodemdaling in het westelijke deel van de provincie voor staan, dus in het Groene Hart, inmiddels overduidelijk duidelijk maken.

¹³ Zie wat betreft de 'Lagenbenadering' teneinde tot een goede ruimtelijke ordening te komen dus o.a. de startnota: 'De opgaven voor de Nationale Omgevingsvisie (Min. Infra en Milieu, 2017)', zij het dat de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. ook bij de daarbij gegeven volgorde van als zodanig onderscheiden lagen en die dus ook als uitgangspunt voor de 'Plan-MER' voor de 'Nationale Omgevingsvisie' is gebruikt wel degelijk bepaalde kanttekeningen plaatst.

Omgevingswaarden/-kwaliteiten

Voorts zou men dus om bij bepaalde ontwikkelingen te kunnen sturen, dat dus nog even los waar die ontwikkelingen dan zouden moeten plaatsvinden en waarbij die keuzen o.i. dus op basis van daartoe gegeven evenwichtig(e) 'Beoordelingskader(s)' zouden moeten plaatsvinden, de 'Omgevingswaarden/-kwaliteiten' die daarbij dan aan de orde zijn o.i. veel duidelijker dan dat thans binnen de: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie' en de: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsverordening' het geval is moeten worden aangegeven (zie in deze dus overigens ook hét: 'Advies' van de PARK m.b.t. de Omgevingsvisie-Verordening' en ook diverse adviezen vanuit de PCL¹⁴).

Nu wordt in de voorliggende: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie' natuurlijk wel aan de binnen bepaalde binnen de provincie Utrecht voorkomende landschappen en de daarbij behorende kwaliteiten aandacht gegeven, evenals op basis daarvan de kaart: 'Kernkwaliteiten van het landschap' als belangrijk toetsingsinstrument voor eventuele toekomstige ontwikkelingen aangegeven (zie in deze dus de: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie', pag. 94), maar een echte integrale: 'Kwaliteitskaart', waarvoor de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. in het verleden overigens ook al meerdere keren heeft gepleit, heeft de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. toch (nog) niet kunnen ontdekken.

Wat betreft die na te streven/bereiken: 'Omgevingswaarden/-kwaliteiten' wordt daaraan dan in de: 'Omgevingswet' en dan in het bijzonder het: 'Besluit Kwaliteit Leefomgeving (BKL)' nu juist bijzondere aandacht gegeven, evenals heeft de provincie daarbij ook de bevoegdheid om zelf: 'Omgevingswaarden/-kwaliteiten' vast te stellen, uiteraard voor zover niet strijdig met het rijksbeleid.

Wat betreft die: 'Omgevingswaarden/kwaliteiten' worden in de voorliggende: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie' dan weliswaar in algemene zin t.a.v. bepaalde thema's bepaalde ambities aangegeven, zoals het nastreven voor 2030 van de WHO-advieswaarden m.b.t. geluid en luchtkwaliteit, maar hoe mooi ook, verder gaat men o.i. toch niet. Dat terwijl de provincie Utrecht teneinde een (meer) duurzame ontwikkeling in de provincie Utrecht te waarborgen daarvoor o.i. al (in relatief vroeg stadium) nu juist een fantastisch instrument heeft ontwikkeld, namelijk het per als zodanig onderscheiden gebiedstype aangeven van zogenaamde 'Milieukwaliteitsprofielen', inclusief ook een zogenaamde: 'Web-Table' (zie in deze met name ook de: 'Leidraad duurzame gebiedsontwikkeling (Provincie Utrecht, 2015)'). In die zin wordt dan kennelijk nu óók nog de: '3D-tool Tygron' ontwikkeld (zie ook de: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie', het kader op pag. 38), hetgeen natuurlijk helemaal fantastisch zou zijn.

Teneinde dus binnen de provincie Utrecht ook daadwerkelijk een duurzame ontwikkeling in ruimtelijk-planologische zin te kunnen borgen, zou het o.i. dus goed zijn als men dan in de: 'Omgevingsvisie' alsnog per als zodanig onderscheiden gebiedstype de daarbij dan te realiseren/na te streven: 'Basis-' en met name 'Ambitiekwaliteiten' zou aangeven, zodat daar bij de vaak integrale opgaven (en dus in die zin in te stellen: 'Omgevingstafels') vanaf het begin rekening mee kan worden gehouden.

Natuurlijk heeft de provincie Utrecht teneinde een duurzame ontwikkeling te bevorderen in die zin gelukkig vele leidraden en handreikingen, inclusief ook de: 'Kwaliteitsgidsen landschappen', waarna in voorkomende gevallen ook wordt verwezen, maar als niet in planologisch-juridische zin (in voldoende mate) wordt geborgd dat deze ook echt actief gebruikt gaan worden, dus door het stellen van een duidelijke procesaanpak en dus met name ook heldere (milieu)doelen t.a.v. de (per gebied) te bereiken (minimale)

¹⁴ Zie o.a. de door de PCL samen de PAL (Zuid-Holland) gegeven: 'Checklist voor Omgevingskwaliteit (PAL & PCL, 2019)'.

omgevingswaarden/-kwaliteiten, dan blijft men, zo is althans de ervaring van de Stichting Milieuzorg Zeist e.o., toch vaak achter de feiten aanlopen.

Kwaliteitskaart

In ieder geval acht de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. het dus wenselijk dat alsnog een algehele (interactieve) 'Kwaliteitskaart' aan de visie-kaarten wordt toegevoegd, waarop zo mogelijk dus de diverse 'Lagen' waarop deze dan is opgebouwd zijn te onderscheiden en daarbij dan tevens per daarbij als zodanig te onderscheiden type wordt aangegeven welke omgevingswaarden/-kwaliteiten, dus zowel: 'Basis-' en: 'Ambitiekwaliteiten' men daar dan dient te realiseren/na te streven (vergelijk dus ook de: 'Kwaliteitskaart' uit de: 'Omgevingsvisie provincie Zuid-Holland').

Integrale aanpak

In de voorliggende: 'Concept-Vooronwerp Omgevingsvisie' vindt dan op basis van hét centrale (en dus overkoepelende) thema: 'Gezonde en veilige leefomgeving' een nadere uitwerking (en dus ook aanpak) in een 7-tal daartoe gegeven thema's plaats (zie wat betreft het gekozen centrale thema overigens mede n.a.v. wat hiervoor over het belang van een duurzame ontwikkeling van de provincie Utrecht naar voren is gebracht onder het hoofdstuk 2.3: 'Gezonde en veilige leefomgeving'). Indien hierbij dan de 'regie' en ook de juiste: '(rand)voorwaarden/kaders' ontbreken kan dat er uiteindelijk o.i. toe leiden dat in veel van de voorkomende gevallen men dus toch voor een meer sectorale (i.p.v. dus de zo gewenste integrale) aanpak (en dus uitwerking) kiest. Dat terwijl in de praktijk dus uiteindelijk vaak meerdere opgaven tegelijkertijd zullen spelen. In die zin zullen de oplossingen dus vaak in een integrale (en dus ook multi-disciplinaire) aanpak liggen en waar mogelijk, dus voor zover dat in ruimtelijk opzicht aanvaardbaar is, ook (naar verwachting) tot een meervoudig ruimtegebruik leiden, zoals bijvoorbeeld de gekozen aanpak van het: 'Ringpark Utrecht' laat zien (zie in deze dus o.a. ook hét: 'Ringpark Magazine'). Bij een dergelijke aanpak, waar de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. op zich voor gebieden die daarvoor in ruimtelijke zin in aanmerking komen (zoals dus bijvoorbeeld de A-12 zone) een voorstander van is, tekent zij wel meteen aan, dat het ook daarbij van belang is dat meteen vanaf het begin dus zorgvuldig met de op een bepaalde plek aanwezige waarden en dat ook vanuit een breder verband (denk bijvoorbeeld aan ecologische verbindingen, etc.) rekening wordt gehouden (vergelijk dus wederom het beginsel van: 'Natuurinclusief- en landschapsinclusief ontwerpen').

DSO

Wat betreft de kansen die het DSO in die zin biedt zou het dus wellicht goed zijn, maar voor zover de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. dat heeft kunnen nagaan is men dat dus wel ook van plan, als de beide planvormen zoals deze nu voorliggen nog veel interactiever (bijvoorbeeld d.m.v. o.a. het aanbrengen van digitale 'links') zouden worden, hetgeen de integrale benadering zoals de: 'Omgevingswet' deze voorstaat nog beter tot zijn recht kan komen dan thans het geval is.

Juist vanuit de diverse ontwerp-opgaven die ongetwijfeld voor verschillende gebieden op de daarvoor dan in te stellen: 'Omgevingstafels' aan de orde komen, zal het verder dus goed zijn als de bij de diverse 'Lagen', in casu 'Thema's' behorende kaarten en dus bijbehorende: 'Omgevingskwaliteiten/-waarden' (met daarbij dus te bereiken: 'Basis- en Ambitiekwaliteiten') op elkaar kunnen worden gelegd, zodat ook voor iedereen meteen duidelijk wordt welke waarden/kwaliteit (en dus relevante beleidskaders) in een bepaald gebied dan relevant moeten worden geacht (zie in deze dus ook huidige: 'Planviewer provincie Utrecht')

2. Concept-Voorontwerp Provinciale Omgevingsvisie

Hierbij zal in grote lijnen de inhoud van de: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie' worden gevolgd, ook al staat de Stichting dan zoals uit het voorgaande duidelijk zal zijn eerder een opbouw overeenkomstig de zogenaamde: 'Lagenbenadering' voor, die dan met name gevolgen voor de opbouw van afzonderlijk aan de orde gestelde thema's zal hebben, dus met name wat dan in de: 'Concept-Ontwerp Omgevingsvisie' in hoofdstuk 4 aan de orde wordt gesteld.

2.1 Visie

2.1.1 Kwaliteiten, opgaven en positionering Utrecht

In dit hoofdstuk wordt dan allereerst een algehele (en dus noodzakelijkerwijs) globale beschrijving gegeven van de kwaliteiten zoals deze binnen de provincie Utrecht op basis van de er voorkomende (diverse) landschappen aanwezig zijn, kwaliteiten (en dus waarden) die (gelukkig) ook internationale erkenning genieten (denk dus aan o.a. de binnen de provincie Utrecht voorkomende Natura-2000-gebieden en ook het Werelderfgoed, althans het erfgoed dat op de nominatie staat om als zodanig te worden aangewezen, zoals dus de NHW), evenals dan van de opgaven zoals die er zijn met betrekking tot het klimaat/energietransitie, de woningbouw/werken, infra, natuur en landbouw. Waarbij de Stichting Milieuzorg Zeist dan aantekent, zoals ook uit het voorstaande duidelijk zal zijn, dat zij t.a.v. bepaalde van de gegeven opgaven en dan in het bijzonder dus die t.a.v. de woningbouw, het werken en de bijkomende infra (zeer) kritisch is.

Dat men dat in de betreffende figuur: 'Positionering provincie Utrecht' op pag. 9 meteen ook aan de stad Utrecht een centrale positionering geeft, althans deze minstens lijkt te geven, doet o.i. toch onvoldoende recht waar de provincie Utrecht als geheel echt voor staat, namelijk een regio die hoge kwaliteiten op tal van gebieden kent en in het bijzonder ook vele groene kwaliteiten die de moeite zijn om die voor toekomstige generaties te behouden. De suggestie die door de betreffende figuur dan bewust (of onbewust) wordt gewekt hangt dan o.i. daarmee samen dat men kennelijk daarin een prominente plek heeft willen geven aan de vanuit het MIRT-Oost/U-Ned gewenste ontwikkelingen t.a.v. het mobiliteit rondom de stad Utrecht, dus zowel t.a.v. het autoverkeer (lees de: 'Ring utrecht'), als t.a.v. het (H)OV (lees het aanleggen van de zogenaamde: '(H)OV-Ring'). Door deze ringen evenwel op een iets minder prominente wijze vorm te geven, nog even afgezien of je bijvoorbeeld gezien de effecten op aanwezige waarden/kwaliteiten een algehele: 'OV-Ring' om de stad zou moeten willen aanleggen, zou zo het perspectief dat je voor de provincie Utrecht op de schaal van Nederland/Europa naar buiten wilt uitstralen toch iets breder dan alleen die van de stad Utrecht – ook al staat deze dan als een Europese: 'Top-regio' op o.a. het gebied van (o.a.): 'Life-sciences bekend - kunnen worden.

2.1.2 Utrecht 2050

In dit hoofdstuk wordt dan op basis van een 7-tal thema's de ambities neergezet die de provincie Utrecht vanuit het overkoepelende thema: 'Gezonde en veilige leefomgeving' wil bereiken (zie wat betreft de gegeven thema's dus ook het koersdocument: 'Horizon 2050 – Koersen op kwaliteit' ook al werd daarbij wel een iets ander opbouw en ook indeling van de daarbij aan de orde zijnde thema's aangehouden).

Zoals ook uit het voorgaande duidelijk zal zijn, is en blijft het voor de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. dus de grote vraag of de ambities zoals deze per thema worden geformuleerd en dan met name die t.a.v. wonen, werken en het OV, maar ook t.a.v. de energietransitie wel altijd verenigbaar zijn met de ambities zoals deze binnen bepaalde andere beleidsvelden worden geformuleerd, zoals dus die op het gebied van te bereiken van een duurzame

ontwikkeling van de provincie als geheel en dan van de daarbij na te streven leefomgevingskwaliteiten en met name ook die op het gebied van natuur, landschap en cultuurhistorie in het bijzonder.

Voor zover men bepaalde opgaven dan toch wil faciliteren, dat dus na een zorgvuldige afweging waar we met zijn allen binnen de provincie Utrecht uiteindelijk naar toe willen en waar de nog op te stellen 'Plan-MER'/'Leefomgevingstoets' dus een belangrijke bijdrage aan kan leveren, dan is het vervolgens dus een belangrijke vraag waar die opgaven dan zouden moeten landen, waarbij in die zin evenwichtig samengestelde:

'Beoordelingskader(s)' (of zo men wil: 'Afwegingskader(s)') dan een belangrijke rol bij kunnen spelen.

Voor zover vanuit de gegeven: 'Beoordelingskader(s)' bepaalde ontwikkelingen dan vanuit de ruimtelijke kwaliteiten zoals die aldaar aanwezig zijn dan aanvaardbaar moeten worden geacht, is dan vervolgens aan de orde hoe daaraan dan uiteindelijk vorm wordt gegeven, dus of en in welke mate daarbij dan met ter plaatse aanwezige waarden rekening wordt gehouden en zo mogelijk daarbij ook aan die waarden een kwaliteitsimpuls wordt gegeven. Maar teneinde dergelijke zorgvuldige processen en met name ook uitkomsten te kunnen (waar)borgen is daarbij o.i. dus wel een veel sterkere 'regie' (en dus in feite ook kaderstelling) nodig dan deze thans met voorliggende: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie' en ook: 'Concept-Voorontwerp Verordening' wordt voorgestaan.

Wat betreft de per thema dan in dit hoofdstuk gegeven na te streven: 'Omgevingswaarden/-kwaliteiten' en: 'Opgaven' en de : 'Keuzen' die daarbij dan worden gemaakt, komt de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. daar hieronder bij de per thema als zodanig aan de orde gestelde hoofdstukken nog op terug, althans voor zover daar dus aanleiding toe is.

In ieder geval waardeert de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. het dat in de: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie' een duidelijke integrale: 'Visiekaart' is opgenomen, waarbij dus aan alle opgaven, voor zover dat op dit moment mogelijk is, een plek is gegeven (zie dus ook de: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie', Fig.: 'Visiekaart' en bijbehorende toelichting, pag. 30 en 31).

Met betrekking tot de op de betreffende 'Visiekaart' gegeven opgaven kan de Stichting al wel aangegeven, dat zij daarop wat betreft de realisatie van een: 'Robuust natuurnetwerk' dat ook tegen een stootje kan en dus veerkrachtig is, met name toch de al veel langer gewenste robuuste ecologische verbinding tussen de (Utrechtse) Heuvelrug met de Veluwe mist, dus die van het zogenaamde 'Valleilint'. Juist bij de behandeling van de: 'Gelderse Omgevingsvisie' in de Staten van Gelderland is daar nog apart amendement toe aangenomen, dus zou Utrecht daar dan, als we dan toch over de provinciegrenzen heen kijken, o.i. gewoon bij aan moeten sluiten (zie voor het betreffende amendement dus ook Bijlage 1: 'Amendement Gelderse Staten m.b.t. robuuste verbindingen', waaronder die tussen de Veluwe en de Utrechtse Heuvelrug).

2.2 Basis

In dit hoofdstuk wordt dan aandacht gegeven aan de 'Sturingsfilosofie', evenals de 'Uitgangspunten' en 'Provinciale belangen'.

2.2.1 Sturingsfilosofie

Hierbij wordt dus aangegeven, dat: *'de provincie ruimte wil bieden voor ontwikkelingen die passen bij de 'Utrechtse kwaliteiten', vanuit het principe 'lokaal wat kan, provinciaal wat moet' als basis en met de nadrukkelijke wens de doelen in samenwerking te halen'*. Dat wil men dan doen op basis vanuit de volgende rollen, dat dan afhankelijk van de opgave, namelijk: Stimuleren, Participeren, Realiseren en Reguleren.

Op zich kan de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. zich in de gegeven sturingsfilosofie vinden, maar dan moeten o.i. dus de daarbij gegeven kaders en met name wat dan onder de 'Utrechtse kwaliteiten'¹⁵ wordt verstaan en welke rol die dan bij ontwikkelingen dienen te spelen wel heel duidelijk zijn. En net zoals de PARK in zijn: 'Advies' al heeft aangegeven ontbreekt het daar in de voorliggende: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie' en ook: 'Concept Voorontwerp Omgevingsverordening' o.i. nog al eens aan, zeker in 'voorwaardelijke zin', zowel wat betreft de beschrijving van de waarden zelf, dus de: 'Inhoud' van die waarden, de afweging tussen waarden die daarbij in voorkomende gevallen aan de orde is, dus een helder: 'Beoordelingskader/Afwegingskader', dat voor zover een bepaalde ontwikkeling in een bepaald gebied vanwege de aldaar aanwezige kwaliteiten überhaupt al wenselijk is, evenals een duidelijke: 'Procesaanpak', bijvoorbeeld op basis van de wijze waarop dan aan het wel als zodanig aan de orde gestelde: 'Ontwerpend onderzoek' en bijbehorende 'Procesbegeleiding' vorm wordt gegeven (zie in deze dus ook het 'Advies concept Omgevingsvisie en Verordening (PARK, jan 2020)'). Bezien we immers de vele (thema)kaarten wat meer in detail dan zijn in veel gebieden (vaak nog) tal van ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk, soms onder bepaalde voorwaarden, maar worden daaraan feitelijk geen harde grenzen of voorwaarden meer gesteld, zoals dat overeenkomstig o.i. de thans nog vigerende 'PRS/PRV (Herijking 2016)' nog wel het geval was. Hieronder zal bij de diverse thema's zoals deze aan de orde worden gesteld daarbij nog in meer detail worden stilgestaan.

Verder is de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. dus de mening toegedaan, juist ook ten aanzien van de grote uitdagingen waar we met zijn allen voor staan, dat de provincie dus veel meer de 'regie' zou moeten nemen, zoals de met betrekking tot de energietransitie, de biodiversiteit, maar dus ook m.b.t. de woningbouw.

Wat betreft de 'regie' m.b.t. de woningbouw gaat het o.i. dan niet alleen over de aantallen nieuwe woningen die wat betreft de binnen de provincie Utrecht aanwezige kwaliteiten nog aanvaardbaar moeten worden geacht, maar ook waar deze dan uiteindelijk landen. Weliswaar worden dan m.b.t. de (veronderstelde) woningbouwopgave in de voorliggende: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie' bepaalde gebieden aangewezen waar deze dan zou kunnen landen, zoals dus wat betreft de grootschalige locaties de zogenaamde: 'A-12 zone', evenals rondom (bepaal)de 'OV-Knooppunten', maar tegelijkertijd lijkt men het basisprincipe van de: 'Rode contouren' en ook het: 'Verstedelijkingsverbod' zoals dat voor de landelijke gebieden overeenkomstig de huidige: 'PRS/PRV (Herijking 2016)' van kracht toch uiteindelijk (als je daar wat dieper op inzoomt) los te laten, met dus grote risico's voor een verdere verrommeling van het landelijke gebied en alle kwaliteiten die daar thans (nog) aanwezig zijn. Juist ter bescherming van de: 'Utrechtse Kwaliteiten'¹⁶ moet het o.i. dus wel degelijk van belang worden geacht dat de provincie in die zin de 'regie' behoudt en deze dus niet zondermeer aan de regio's en gemeenten overlaat. Juist als iedereen weet waar een bepaalde bestuurslaag voor staat, kun je op basis daarvan, met dus ieder in de eigen rol, wel degelijk vol 'vertrouwen' met elkaar samen aan een duurzame (en dus mooie) toekomst van de provincie Utrecht werken.

2.2.2 Uitgangspunten

Hierbij wordt dus aangegeven dat de provincie kiest op basis van een 'Gebiedsgerichte –' en 'Integrale aanpak', waarbij dan de: 'Utrechtse kwaliteiten' centraal staan. Daar kan natuurlijk niemand op tegen zijn. Maar als men dan onder die: 'Utrechtse kwaliteiten' dan

¹⁵ Zoals dus reeds in voetnoot 4 aangegeven kijkt de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. tegen hetgeen dan onder de 'Utrechtse kwaliteiten' wordt verstaan dus iets anders tegenaan dan zoals daar in de voorliggende: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie' tegenaan wordt gekeken.

¹⁶ Zie dus wederom het met betrekking tot de: 'Utrechtse kwaliteiten' in voetnoot 4 is aangegeven.

tevens: *'de rode kwaliteiten, inclusief de economische ontwikkelingen, bereikbaarheid en energie en een vitaal bebouwd gebied'* verstaat, dan zal het dus duidelijk zijn, zoals ook in het voorgaande al aangegeven, dat er dan bij voorbaat dus al een spanningsveld met de minder harde 'Utrechtse kwaliteiten' zoals die met betrekking de natuur, het landschap en de cultuurhistorie zal gaan ontstaan. Dat in die zin dus een duidelijk 'regie' en ook 'keuzen' op het schaalniveau van de provincie als geheel o.i. wel degelijk van groot belang moet worden geacht.

Dat men dan bij de opgaven kiest voor: 'Concentreren' en: 'Combineren' van nieuwe ontwikkelingen' en dat bij de: 'Ontwerp-opgaven' aandacht te hebben voor het DNA van een bepaalde plek en ook voor innovatie, evenals inbreng kunstenaars, etc., dus door daarbij van: 'Ontwerpend onderzoek' uit te gaan, is natuurlijk mooi, maar de ervaring leert dat door ontwikkelaars toch vaak de grenzen worden opgezocht van wat vanuit de ruimtelijke kwaliteiten wenselijk moet worden geacht, dus dat ook daarbij een duidelijke 'regie' vanuit de overheid - die dan voor de algemene belangen staat en dus o.i. in die zin met name ook voor de daarmee samenhangende collectieve (omgevings)waarden op zou moeten komen - noodzakelijk moet worden geacht. Iets wat met een faciliterende overheid de laatste decennia helaas steeds meer wordt losgelaten, met dus alle gevolgen voor de ruimtelijke kwaliteiten die in Nederland dus op veel plekken wel degelijk zienderogen (met dus het gaan van: 'Toetsingsplanologie' naar een zogenaamde: 'Toelatingsplanologie' en tenslotte dus: 'Uitnodigingsplanologie') zijn achteruitgegaan. Waarbij er natuurlijk gelukkig ook uitzonderingen zijn.

2.2.3 Provinciale belangen

In dit hoofdstuk wordt dan een overzicht gegeven van de: 'Provinciale belangen', die dan dus vervolgens al dan niet door: 'Instructie-regels' zijn doorvertaald in de: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsverordening'.

Zoals uit met name de toelichting op bepaalde van de als zodanig per gegeven thema aangegeven: 'Provinciale belangen' naar voren komt legt de provincie, zij het onder bepaalde algemene voorwaarden, de 'regie' daarvan kennelijk in belangrijke mate bij de regio(s), zoals bij de energietransitie en ook het ruimte bieden aan wonen en werken. Juist aangezien de (veronderstelde) opgaven die met gegeven thema's samenhangen een grote impact kan uitgaan op de binnen de provincie Utrecht aanwezige kwaliteiten en dan in het bijzonder die t.a.v. de natuur, het landschap en de cultuurhistorie, is het o.i. dus wel degelijk van belang dat daarbij door de provincie Utrecht net als dat in het verleden het geval was een duidelijke 'regie' wordt gevoerd, juist om die kwaliteiten adequaat te kunnen beschermen en waar mogelijk verder te ontwikkelen.

2.3 Gezonde en veilige leefomgeving

Een: 'Gezonde en veilige leefomgeving' is dan kennelijk als: 'Koepelthema' aan de voorliggende: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie' meegegeven, maar zoals de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. dus hiervoor onder het hoofdstuk 1: 'Algemeen' aan de orde heeft gesteld acht zij dat, hoe belangrijk dus ook, toch een te beperkt uitgangspunt voor de toekomstige ontwikkeling van de provincie Utrecht. Zoals ook daar al aangegeven zou o.i. een duurzame ontwikkeling van de provincie Utrecht op basis van de bijzondere kwaliteiten die binnen de provincie Utrecht aanwezig zijn centraal moeten staan.

Teneinde aan duurzame ontwikkeling als geheel, evenals dé: 'Utrechtse Kwaliteiten'¹⁷ meer centraal te stellen bij/voor de toekomstige ontwikkeling van de provincie Utrecht wil de Stichting Milieuzorg Zeist e.o., dat met name ook rekening houdend met de resultaten uit de in 2018 in die zin gehouden publieksenquête (zie dus ook het document: 'Resultaten online enquête (Provincie Utrecht, 2018)', dan ook voorstellen als hét overkoepelend thema (en dus als titel) te nemen (het ontwikkelen van een):

'Duurzame, natuurlijke en gezonde leefomgeving'

Vanuit het perspectief van een duurzame ontwikkeling vraagt de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. zich verder af of het in die zin tevens niet beter zou zijn vanwege de o.i. direct aan duurzaamheid verbonden: 'Lagenbenadering' in de voorliggende: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie' voor een iets andere opbouw en tegelijkertijd ook hoofdstukindeling te kiezen. Een opbouw en ook hoofdstukindeling die dan meteen ook beter bij de opbouw en hoofdstukindeling van de: 'Concept-Voorontwerp-Verordening' aansluit. Daardoor kan alles o.i. dus meteen ook veel inzichtelijker worden. dus niet alleen waar tussen beide plandocumenten bepaalde parallellen aanwezig zijn, maar met name waar t.b.v. toekomstige ontwerp-opgaven relevante thema's dan zijn terug te vinden, zeker voor mensen die nog minder digitaal zijn ingevoerd dan vele jongeren.

Dus wat betreft de opbouw eerst de bijzondere aandacht voor de: 'Utrechtse Kwaliteiten'¹⁸ en wel het: 'Bodem- en watersysteem' en dan in het bijzonder voor de binnen de provincie Utrecht voorkomende waarden van natuur, landschap en cultuurhistorie en de (milieu)kwaliteitseisen die zij (aan een duurzame ontwikkeling) stellen, vervolgens aandacht voor specifieke algemene (transitie)opgaven en de voorwaarden waarbij daaraan zou moeten worden voldaan, zoals dus de klimaatopgave en de daaraan gekoppelde energietransitie en bijbehorende (rand)voorwaarden, maar ook de o.i. dringend noodzakelijke (kwaliteits)impuls zoals deze binnen vrijwel alle thema's m.b.t. tot de (achteruitgang van de) biodiversiteit gewenst is én dan tenslotte (pas) bijzondere aandacht voor een gezonde ontwikkeling van zowel de stedelijke gebieden, als ook die van de landelijke gebieden (inclusief dus ook de landbouw) met daarbij behorende na te streven specifieke omgevingswaarden/omgevingskwaliteiten (vergelijk in zekere zin dus ook de opbouw en hoofdstukindeling van de huidige: 'PRS/PRV (Herijking 2016)'). Dat dan natuurlijk zonder dat daarbij wat betreft de presentatie van de diverse thema's aan de kwaliteit zoals deze met name aan de voorliggende: 'Concept- Voorontwerp Omgevingsvisie' ten grondslag ligt wordt ingeboet.

2.3.1 Stad en land gezond

2.3.1.1 Milieu en gezondheid

Voor het thema gezondheid is in de loop van de totstandkoming van de: 'Omgevingswet' steeds meer aandacht gekomen en is dit thema o.a. ook binnen de provincie Utrecht en dan in het bijzonder ook de stad Utrecht (in het kader van: 'Healty Urban Living') voortvarend opgepakt, ook in samenwerking met de expertise zoals deze binnen de Universiteit Utrecht aanwezig, zoals o.a. m.b.t. tot gezondheidseffecten die o.a. met de mobiliteit samenhangen en dan in het bijzonder de effecten van luchtverontreiniging (denk aan o.a. PM 10, PM 2.5 en met name ook roet) en geluid. Daarnaast is er ook steeds meer aandacht voor de effecten van de intensieve veehouderij, waarbij het wat betreft de

¹⁷ Zie wat betreft dé: 'Utrechtse kwaliteiten' dus wederom hetgeen daar door de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. onder voetnoot 4 is opgemerkt.

¹⁸ Zoals dus in voetnoot 4 reeds aangegeven kijkt de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. dus anders tegen de 'Utrechtse Kwaliteiten' aan dan zoals deze nu in de 'Omgevingsvisie' nader worden geduid.

menselijke gezondheid dan met name gaat om de effecten van fijnstof, geur en zogenaamde zoönosen (zie in deze dus ook diverse rapporten van het: 'RIVM' en ook de: 'Gezondheidsraad'¹⁹). Verder ook wordt steeds meer duidelijk wat de betekenis van groen is voor een gezonde leefomgeving (zie o.a. ook de factsheet: 'Natuur en gezondheid – Waarom wij natuur nodig hebben (IVN, 2013)').

Dus dat nu aan het thema gezondheid in de voorliggende: 'Concept-Ontwerp Omgevingsvisie' bijzondere aandacht wordt gegeven wordt door de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. bijzonder gewaardeerd. Los van de opgaven die er zijn om in algemene zin een goede leefomgevingskwaliteit te bereiken, waarbij dus met name kan worden gedacht aan generieke maatregelen, zoals dus (bepaalde) verboden en ook beprijzen van in die zin schadelijke activiteiten, zou dus bij alle: 'Ontwerp-opgaven' dus meteen ook vanaf het begin met het bereiken van een goede leefomgevingskwaliteit rekening moeten worden gehouden (zie in deze dus o.a. ook het document: 'Aanbevelingen en inrichtingsprincipes voor een gezonde leefomgeving (Provincie Utrecht, 2019)'²⁰), zoals dus o.a. de bijzondere aandacht voor het realiseren van voldoende groene kwaliteiten, dat ook uitgaande van de groene kwaliteiten die op een bepaalde plek al aanwezig zijn (vergelijk dus wederom het principe van: 'Natuurinclusief- en landschapsinclusief ontwerpen').

Groen

Wat betreft het bereiken van die groene kwaliteiten wordt dan in de: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie' aangegeven, dat men daarbij inzet op de realisatie van voldoende: 'Groen-blauwe structuren', hetgeen niet alleen aan de vraag naar voldoende recreatief groen tegemoet komt, maar tevens aan andere opgaven, zoals dus klimaat-adaptie (denk o.a. aan het opvangen extreme regenbuien, maar ook aan hittestress), de biodiversiteit, etc.. Vraag hierbij blijft natuurlijk wel, ook als we zien wat de bestaande tekorten nu al zijn, namelijk 500 ha recreatief groen rondom de kernen én uiteindelijk 5.000 ha aan grotere groengebieden, dat dus nog los van 3.000 ha nieuwe natuur t.b.v. de voltooiën van het Nationale Natuurnetwerk (maar zie in deze ook hieronder onder het hoofdstuk: 2.3.7.1: Robuuste natuur met een hoge biodiversiteit'), althans zoals de betreffende opgave bijvoorbeeld alleen al voor de regio U-16 is berekend (zie in deze dus ook het rapport: 'Ontwikkelbeeld Groen en Landschap - Het aanbod van en aan de U-16 (U-16, 2019)'), hoe we dat dan gaan realiseren, ook gezien de ervaringen uit het verleden met o.a. de: 'Randstadgroenstructuur' en ook: 'Groen in en om de Stad (GIOS)' en waarvoor uiteindelijk ondanks alle stedelijke ontwikkelingen kennelijk (steeds) onvoldoende financiën aanwezig waren.

Milieu (sec)

Wat betreft de luchtkwaliteit wil men dan voor 2030 de zogenaamde: 'WHO-advieswaarden' nastreven, hetgeen uiteraard door de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. van harte wordt ondersteund.

Teneinde tot een wezenlijke verbetering van de luchtkwaliteit te komen is dan door de provincie Utrecht samen met partners de: 'Samenwerkingsagenda Schone Lucht' opgesteld, met o.a. bijzondere aandacht voor het verbeteren van de luchtkwaliteit door het stimuleren duurzame mobiliteit, het verminderen van de uitstoot van kachels en haarden gezien de negatieve effecten op de gezondheid van houtrook én ook het verminderen van

¹⁹ Zie in deze o.a. het rapport: 'Gezondheidsrisico's rond veehouderijen – Vervolgadvies (Gezondheidsraad, 2018)'.

²⁰ Zie in deze overigens ook het rapport: 'Ruimte voor gezondheid in de omgevingsvisie – Verdieping thema gezondheid/gezonde leefomgeving in de omgevingsvisie van de provincie Utrecht (Provincie Utrecht, 2019)'.

de uitstoot van (secundair) fijn stof en ammoniak door de landbouw. Inmiddels is daartoe ook op nationaal niveau het: 'Schone Lucht Akkoord' gesloten.

Teneinde de gegeven doelen ook echt samen op te pakken is mede met hulp van de provincie (en ook het RIVM) binnen bepaalde steden een vast meetnet opgezet, evenals ook honderden 'snuffel-fietsen' (inmiddels 650!) met een meetkastje uitgerust om de luchtkwaliteit te meten. O.i. een fantastisch voorbeeld hoe op basis van: 'Citizen Science' ook echt samen met de alsnog zodanig vastgestelde ambities/doelen aan de slag te gaan.

Ten aanzien van geluid is dan het streven vanaf 2030 eveneens de: 'WHO-advieswaarden' aan te houden, althans wat betreft het geluid voor de plekken waar dan nieuwbouw plaatsvindt. Daarnaast is er bijzondere aandacht binnen de provincie voor: 'Stiltegebieden', evenals ook het vliegverkeer, zowel utilitair als recreatief.

Verder is er ook aandacht voor de gevolgen van straling en dan in het bijzonder van hoogspanningsleidingen, maar het zou goed zijn als ook naar effecten van: '5 G' wordt gekeken en dat er voor zover die ontwikkeling uiteindelijk (toch) aanvaardbaar wordt geacht er dan wel voor te zorgen dat er (ook) binnen de provincie Utrecht '5 G vrije zones' komen voor mensen die daar overgevoelig voor zijn.

Eveneens is er aandacht voor geur, waarvoor men dan een beleidskader wil ontwikkelen.

Verder is er gelukkig ook bijzondere aandacht voor donkerte, wat niet alleen voor de natuur een positieve uitwerking heeft (zie ook de activiteiten in het kader van de: 'Nacht van de nacht'), maar dus ook inderdaad onnodig energiegebruik voorkomt.

Wat de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. in dit hoofdstuk, dus hoofdstuk 4.1.1: 'Milieu en gezondheid' toch in het bijzonder mist is de aandacht voor stikstof en PFAS, alhoewel daar in bepaalde andere hoofdstukken wel de aandacht aan wordt gegeven (zie in deze met name het hoofdstuk 4.2.1: 'Duurzame landbouw').

Met name wat betreft stikstof en de daarmee samenhangende problematiek blijft het in de voorliggende: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie' o.i. toch onduidelijk wat dat dan voor de in visie opgenomen ruimtelijke ontwikkelingen betekent en dan in het bijzonder voor de stedelijke ontwikkelingen die daarbij worden voorgestaan, evenals die met betrekking tot werken en infra. Wat betreft de landbouw is daarvoor inmiddels door de provincie een bepaalde regeling in het leven geroepen, die dan van 'intern en extern salderen' uitgaat, maar of deze uiteindelijk stand zal houden is o.i. nog maar de (grote) vraag²¹. Dat ook na de Uitspraak van de Raad van State van 29 mei 2019 t.a.v. de PAS.

Wat voor stikstof geldt geldt in zekere zin dus ook voor de PFAS-problematiek.

In ieder geval zou het dus goed zijn als aan de gegeven problematieken in de nog op te stellen: 'Plan-MER' extra aandacht wordt gegeven.

Themakaart Milieu en gezondheid

Wat betreft de voor dit thema relevant kaarten wordt dan verwezen naar de themakaart: 'Milieu en gezondheid'. Daarop staan dan de: 'Stiltegebieden' en: 'Wegen met een geluidscontour van 61 dB' aangegeven, evenals streeft men dan voor de gehele provincie een gezonde en veilige leefomgeving na. Dat laatste is natuurlijk mooi, maar nog mooier zou het o.i. zijn, zoals ook hiervoor in algemene zin reeds opgemerkt, als men om dat te bereiken dus gebruik zou maken van de mogelijkheden die er zijn om dan per als zodanig te onderscheiden gebiedstype aan te geven wat de aldaar per milieuthema te bereiken

²¹ Zie wat betreft een mogelijke aanpak overigens ook het actieplan: 'Stikstof: van crises naar kans (Provinciale Natuur en Milieuorganisaties Utrecht, 2019)'.

'Basis-' en: 'Ambitiekwaliteiten' dan zijn (vergelijk dus ook de systematiek van de zogenaamde: 'Milieukwaliteitsprofielen'), die dan als randvoorwaarde voor bepaalde ontwikkelingen kunnen gaan functioneren (zie in deze dus de: 'Leidraad duurzame gebiedsontwikkeling – Vernieuwd instrumentarium leefbaarheid/duurzaamheid in ruimtelijke plannen (Provincie Utrecht, 2015)').

2.3.1.2 Recreatie en toerisme

(Recreatie)groen

Zoals ook hierboven al aangegeven zal het nog een hele opgave zijn om het (recreatie)groen dus gelijke tred met de verstedelijking te laten houden, ook al aangezien daarvoor ook nu al een aanzienlijk tekort is, met dus als gevolg dat veel gebieden rondom met name de stad Utrecht nu al bijna letterlijk onder de voet worden gelopen (vergelijk o.a. de recreatieve drukte op zondagse en zomerse dagen op de landgoederen Amelisweerd en ook Beerschoten).

In ieder geval acht de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. hierbij dus een goede 'recreatieve zonering' van belang, juist ook om in bepaalde gebieden ook bepaalde natuurkwaliteiten te kunnen borgen. In die zin kan dus de visie zoals deze voor de Heuvelrug is ontwikkeld o.i. als een goed voorbeeld worden gezien, met dus ook een duidelijk zonering (zie in deze ook het document: 'Nationaal Park Heuvelrug – Ruimtelijke ambities voor het gebied (OKRA, 2017)'), zij het dat deze o.i. op punten nog wel een bijstelling zou behoeven.

Bovenlokale recreatieterreinen

Dan is het de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. dus opgevallen, dat op de kaart: 'Recreatie' nota bene de Vliegbasis Soesterberg als: 'Bovenlokaal recreatieterrein' staat aangegeven, terwijl dat nota bene een van de meest waardevolle natuurgebieden binnen de provincie Utrecht is met vele voor een bepaalde recreatiedruk (zeer) gevoelige soorten, waaronder dus vele grondbroeders (zoals dus o.a. de veldleeuwerik). Juist vanwege het voorkomen van de betreffende soorten is een groot gedeelte van dit gebied dan ook tijdens het broedseizoen grotendeels afgesloten. Ook komen er op de Vliegbasis meer robuuste ecologische corridors samen dus is het van groot belang grote delen van het gebied in rust te laten. In die zin zou dus aldaar de aanduiding: 'Bovenlokaal recreatieterrein' er o.i. gewoon vanaf moeten worden gehaald.

Recreatieparken

Verder streeft men kennelijk ook een kwaliteitsimpuls voor binnen de provincie voorkomende recreatieparken voor. Op zich is de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. daar niet op tegen, mits dat maar niet ten koste gaat van de natuurwaarden zoals deze met name op veel van de recreatieparken op de Utrechtse Heuvelrug (gelukkig nog steeds) aanwezig zijn. Dus dat ook daarbij die waarden vanaf het begin van een bepaalde (her)ontwikkeling, voor zover dus al gewenst, nadrukkelijk worden meegenomen, niet in de laatste plaats aangezien veel van deze parken dus binnen het: 'Natuur Netwerk Nederland (NNN)' zijn gelegen.

Themakaart: 'Recreatie'

Zoals ook hiervoor al aangegeven zou dus in ieder geval vanwege de daarvan uitgaande negatieve effecten op de aldaar aanwezige kwetsbare natuur de aanduiding: 'Bovenlokaal recreatieterrein' van de Vliegbasis Soesterberg moeten worden afgehaald.

2.3.2 Klimaatbestendig en waterrobuust

Dit en het volgende themahoofdstuk dat over de energietransitie gaat heeft men dan los van elkaar gekoppeld, maar zoals ook hiervoor al aangegeven, helemaal los van elkaar

kunnen ze natuurlijk niet van elkaar worden gezien, althans alle maatregelen zoals deze genomen worden om ook echt klimaatneutraal te worden zullen er ook toe leiden dat het uiteindelijk eenvoudiger zal zijn om de ruimte klimaatbestendig in te richten.

2.3.2.1 Duurzaam en robuust bodem- en watersysteem

Juist ook vanuit de eerder als zodanig reeds geschetste: 'Lagenbenadering' is de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. dus verheugd dat in de voorliggende: 'Concept- Voorontwerp Omgevingsvisie' dus bijzondere aandacht aan het ontwikkelen van een: 'Duurzaam en robuust bodem- en watersysteem' wordt gegeven, met ook bijbehorende toelichtende figuren (zie in deze overigens dus ook het: 'Bodem, water en milieuplan 2016 – 2023 (Provincie Utrecht, 2016)').

KRW-doelen

Wat betreft de waterdoelen worden dan voor de zogenaamde: 'Waterlichamen' en ook: 'Grondwaterlichamen' het bereiken van de: 'KRW-doelen' in 2027 aangehouden, dus bepaalde kwaliteitsdoelen zoals deze voor gegeven waterlichamen indertijd (mede op basis van de zogenaamde: 'Stroomgebiedsplannen') zijn vastgelegd.

Kennelijk wil men dan wat betreft de oppervlaktewateren de kwaliteitsdoelen in 2022 gaan actualiseren, maar voor zover aan de orde spreekt de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. daarbij dan wel de verwachting uit dat ecologische grondslag zoals deze aan de eerdere kwaliteitsdoelen ten grondslag lag wordt aangehouden en daaraan zo mogelijk een nog grotere betekenis wordt toegekend (vergelijk ook de in die zin eerder door de provincie Utrecht binnen de provincie voorkomende waterlichamen ontwikkelde zogenaamde: 'END-normen').

Grondwaterwinning

Dan wordt aangegeven dat men om de groei van de vraag naar drinkwater op te kunnen vangen, dat t.g.v. van de (verwachte) bevolkingsgroei en bedrijvigheid, bestaande grondwaterwinningen uit wil breiden en ook nieuwe grondwaterwinningen wil ontwikkelen, zoals bij Schalkwijk en Eemland.

Voor zover dus al wenselijk zou hierbij dus wel goed naar de eco-hydrologische effecten moeten worden gekeken, zoals bij de winningen op de Heuvelrug die er toe hebben geleid dat de kweldruk in de aan de Heuvelrug grenzende lagere gebieden sterk is afgenomen, met alle gevolgen voor de daar aanwezige (kwel)natuur. Bij een eventuele nieuwe winning bij Eemland zal dan mogelijk naar de effecten op de grondwaterstanden in de omgeving moeten worden gekeken, dus mogelijk ook op het aldaar in de relatieve nabijheid gelegen Natura-2000 gebied Arkemheen en ook het weidevogelkerngebied Eemland, waarvoor een relatief hoge grondwaterstand voor het in stand houden van de aldaar voorkomende weidevogelpopulatie (inclusief o.a. de kemphaan) wezenlijk is (zie in deze dus ook de: 'Weidevolgelvisie provincie Utrecht (Provincie Utrecht, 2012)').

Energietransitie

Wat betreft de bodem (en bijbehorende grondwatersysteem) wil men dan bezien of dat mede gebruik kan gaan worden voor de energietransitie. Inmiddels zijn wat betreft WKO al enige ervaringen opgedaan met zogenaamde gesloten en open systemen en het blijft o.i. van essentieel belang om de gevolgen van dergelijk systemen te blijven monitoren op de eventuele effecten daarvan. Hetgeen uiteraard wellicht in nog versterkte mate geldt voor het toepassen van geo-thermie.

2.3.2.2 Klimaatbestendige en waterveilige leefomgeving

Dat een: 'Klimaatbestendig en waterveilige leefomgeving' noodzakelijk is, daar zal iedereen het over eens zijn. Landelijk is daarvoor dan het: 'Deltaprogramma Waterveiligheid' ontwikkeld. Welke opgave daar ook uit voortvloeit, zoals ook de ophoging van Dijk (denk daarbij dus o.a. aan de Lekdijk), daarbij zal o.i. dus altijd bij de: 'Ontwerp-opgaven' nadrukkelijk rekening moeten worden gehouden met aanwezige waarden van natuur, landschap en cultuurhistorie (vergelijk wederom het principe van: 'Natuur- en landschapsinclusief ontwerpen').

2.3.2.3 Perspectief voor bodemdalingsgebieden

Overeenkomstig het daartoe in de: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie' met betrekking tot de bodemdaling in de landelijke veengebieden aangegeven doel wil men dan in 2030 de bodemdaling met 50 % reduceren. Dat niet alleen om de bodemdaling af te remmen, maar tegelijkertijd ook CO2 vast te leggen (vergelijk in deze ook de verkenning die door de NMU is uitgevoerd van de kansen van: 'Valuta voor veen').

Inmiddels zijn hiertoe diverse vernieuwende concepten ontwikkeld (zie in deze o.a. ook de activiteiten van het 'Veenweide Innovatiecentrum' en o.a. ook het rapport: 'Aanpak Veenweiden: Gebied in beweging (Provincie Utrecht, 2019)'), dus het zou inderdaad goed zijn deze waar mogelijk op grotere schaal en gebiedsgericht toe te passen (zie in deze dus o.a. ook de: 'Regio deal bodemdaling Groene Hart').

In ieder geval is vernatting met het tegelijkertijd zoeken naar methoden om energie op te wekken, dat bij voorkeur ook kijkend naar de kansen die dat biedt voor natuurontwikkeling, o.i. een kansrijke optie (zie wederom diverse bijdragen vanuit de PARK).

2.3.3 Duurzame energie

Dan liggen er dus grote opgaven met betrekking tot de energietransitie, met name ook om dus de doelstellingen zoals deze in 2015 in Parijs zijn afgesproken te halen. Die doelstellingen uit het Parijs-akkoord zijn dan landelijk doorvertaald in het landelijke: 'Klimaat-akkoord'.

Regie

Bij de uitvoering van de doelstellingen uit het landelijke: 'Klimaatakkoord' spelen dan de zogenaamde 'RES-sen' een belangrijke rol, aangezien van daaruit uiteindelijk een bod aan het rijk zal worden gedaan voor de bijdrage die de betreffende regio landelijk aan het opwekken van duurzame energie zal leveren. Inmiddels wordt daaraan binnen de als zodanig onderscheiden regio's vorm gegeven, zoals binnen de provincie Utrecht binnen de regio's U-16, Amersfoort en Food-Valley. Bij het opstellen van een dergelijk bod wordt dan, althans binnen de 'Regio U-16', aan de gemeenten zelf een belangrijke rol toegekend, waarbij nu vrijwel in iedere gemeente wordt gekeken wat de mogelijkheden zijn, niet alleen wat betreft mogelijke besparingen (vanuit het principe van de: 'Trias-energetica (2.0)' dat wat wordt bespaard ook niet hoeft te worden opgewekt), maar dus ook voor: 'Zon op dak' en met name ook voor het plaatsen van zonnepanelen en windmolens in het landelijke gebied.

Zoals ook in de: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie' aangegeven streeft de provincie Utrecht er dus na om in 2040 klimaatneutraal te zijn, dus 10 jaar eerder dan waarvan overeenkomstig het klimaatakkoord sprake is. Teneinde daar vorm aan te geven is in die zin dan (recent) door de Staten het: 'Programmaplan energietransitie 2020-2050' vastgesteld.

Bezien we dan het doel om in 2040 klimaatneutraal te zijn, waar de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. op zich verheugd over is, dan is zij wel van mening, dat dus ook gezien de binnen de provincie Utrecht aanwezige kwaliteiten van natuur, landschap en cultuurhistorie, dat er daarbij thans door de provincie veel te weinig 'regie' wordt gevoerd en dan met name waar dan een bepaalde opwekking in ruimtelijk opzicht al dan niet aanvaardbaar moet worden geacht. Zoals ook de uit bij de: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie' kan worden afgeleid, inclusief ook de in zin bijgevoegde themakaart: 'Duurzame energie', wil de provincie bijvoorbeeld nu alleen het opwekken van zonne-energie verbieden in de als zodanig aangewezen Natura 2000-gebieden en ook de zogenaamde ganzenrustgebieden en dat dus kennelijk wel in alle andere gebieden wel toestaan, zij het dus soms onder bepaalde (algemene) voorwaarden, zoals dus binnen het: 'Nationale Natuur Netwerk (NNN)' en ook de zogenaamde 'Groene contour' (zie wat betreft gegeven voorwaarden dan met name ook de: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsverordening', Paragraaf 3.5.2: 'Instructieregels nieuwe functies voor energie').

Nu is er bijvoorbeeld op landelijk niveau door o.a. het College van Rijksadviseurs (CRA) bijzondere aandacht gevraagd voor de gevolgen van de energietransitie voor de kwaliteiten van het landelijke gebied (zie in deze dus o.a. het adviesrapport: 'Via Parijs (CRA, 2019)'). Ook is recent nog door het PBL een rapport uitgebracht, waarbij zij dus haar (grote) zorgen over de verrommeling van het landschap uitspreekt (zie in deze dus het rapport: 'Zorg voor landschap – Naar een landschapsinclusief ontwerp (PBL, 2019).') Een vergelijkbaar rapport is door de Wageningen Universiteit & Research uitgebracht over de toekomst van Nederland (zie in deze dus het rapport: 'Een natuurlijkere toekomst voor Nederland in 2120 (WUR, 2019)').

Verder staat ook de Tweede Kamer, zoals ook tot uiting komend in diverse daartoe aangenomen moties/amendementen, steeds kritischer tegenover de verrommeling die met het overal in den lande plaatsen van zonnevelden en windmolens gepaard kan gaan, waarbij men ertoe heeft aangedrongen in die zin de zogenaamde: 'Zonneladder' als sturend element in de: 'Nationale Omgevingsvisie' op te nemen²². Eveneens is er tussen de branche en diverse natuur- en milieuorganisaties een: 'Gedragscode zon op land' uitgebracht, waarin in ieder geval staat aangegeven dat zonnevelden ongewenst worden geacht in o.a. Natura-2000 gebieden en ook bijvoorbeeld de Nationale Parken.

Ook gezien de lopende ontwikkelingen wil de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. dus aan de provincie verzoeken op dit gebied een veel duidelijker 'regie' te gaan voeren en dus ook veel duidelijker dan thans het geval is aan te geven waar zij het plaatsen van windmolens en ook zonnevelden, dat dus met name ook gezien de kwaliteiten van met name natuur, landschap en cultuurhistorie, in bepaalde gebieden al dan niet aanvaardbaar acht, evenals welke voorkeursvolgorde daarbij wordt aangehouden, zoals dus bijvoorbeeld een 'Zonneladder'.

In ieder geval is de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. dus de mening toegedaan dat vanwege de daarmee in het geding zijnde waarden zonnepanelen en o.i. dus ook windmolens dus behalve in Natura-2000 gebieden en ganzenrustgebieden, tevens niet zouden moeten worden geplaatst binnen het NNN en de weidevogelgebieden, evenals niet binnen de binnen de provincie voorkomende buitenplaatsen en landgoederenzone's en andere landschappen met bijzondere landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten, zoals dus dat van de NHW, de Limes, maar bijvoorbeeld ook het Langbroekerweteringgebied (zie in deze dus o.a. de themakaart: 'Toegankelijke cultuur en waardevol erfgoed').

²² Zie overigens ook de: 'Constructieve zonneladder' die in die zin door de provinciale natuur en milieuorganisaties is ontwikkeld en waar aan een zorgvuldige inpassing en participatie dus een belangrijk gewicht wordt toegekend.

Voor zover zonnevelden en windmolens op bepaalde plekken dan wel aanvaardbaar worden geacht, zouden deze dan zorgvuldig moeten worden ingepast, zowel in landschappelijke als ecologische zin, evenals dat is geborgd dat als vanwege innovaties of anderszins het gebruik van de betreffende gronden voor de winning van duurzame energie niet langer noodzakelijk is, dat deze dan weer minimaal geschikt zijn voor het gebruik dat ze voorheen hadden. Dat betekent dat bij het ontwerp dus vanaf het begin o.a. meteen ook zorgvuldig rekening moet worden gehouden met de bodemecologie (zie in deze diverse met name ook Duitse publicaties). Helemaal mooi zou het natuurlijk zijn als ook de landschapselementen en ook de extra maatregelen t.b.v. de natuur, zoals het aanbrengen van natuurvriendelijke oevers, uiteraard voor zover aan de orde, etc., dat ten einde de betreffende parken dus zorgvuldig mogelijk in het landschap en de ter plaatse aanwezige (of de nog te ontwikkelen) natuur in te passen, dan eveneens voor de toekomst behouden zouden kunnen worden, waardoor zo meteen een kwaliteitsimpuls aan het landelijke gebied kan worden gegeven.

Meer in het bijzonder zou dus in planologische zin moeten worden voorkomen dat zonnevelden op termijn dan geschikt worden geacht voor stedelijke functies, zoals we dat zo vaak met voetbalvelden hebben gezien. En alhoewel er dus inmiddels diverse handreikingen zijn om zonnevelden goed in te kunnen passen (zie o.a. de: 'Handreiking Kwaliteitsimpuls Zonnevelden (Provincie Overijssel, 2017)'), zou het goed zijn ook aan de gegeven planologische aspecten de aandacht te geven die o.i. minimaal noodzakelijk zijn om in de toekomst tal van ongewenste ontwikkelingen te voorkomen.

In ieder geval is het in die zin dus positief dat de provincie in de voorliggende: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie' aangeeft dat er een 'opruimplicht' is wanneer windmolens en zonnevelden niet meer worden gebruikt, evenals dat de zonnevelden zorgvuldig in het landschap worden ingepast (zie in deze dus ook de: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie', Art. 3.44: 'Instructieregels zonnevelden'), maar o.i. zouden dus in die zin nog (veel) veeleisender voorwaarden moeten worden gesteld ten einde te borgen dat gronden minimaal weer kunnen gebruikt in hun oorspronkelijke functie, evenals deze uiteindelijk niet leiden tot een verdere verstening van het landelijke gebied, maar juist beogen daar uiteindelijk juist een (extra) kwaliteitsimpuls aan te geven.

Tenslotte is dus door de Europese Unie de zogenaamde: 'Green deal' gelanceerd, met o.a. het voorstel 2 miljard bomen aan te planten, dat o.a. in het kader van klimaattransitie, dus zou het o.i. goed zijn als de provincie Utrecht, al dan niet in het kader van een: 'Bossenstrategie/Bosvisie' en het vergroenen van de steden en het landschap in het algemeen, daaraan een wezenlijke bijdrage kan leveren.

Themakaart 'Duurzame energie'

Zoals ook uit het voorgaande kan worden afgeleid zou de nu overeenkomstig de: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie' daartoe gegeven themakaart: 'Duurzame energie' dus o.i. een aanpassing behoeven, teneinde te voorkomen dat er door het plaatsen van (o.a.) zonnevelden en windmolens er een ongewenste aantasting van waardevolle natuurgebieden en landschappen binnen de provincie Utrecht plaatsvindt. O.i. zouden deze dus in ieder geval behalve in Natura-2000 gebieden en ganzenrustgebieden, dus ook niet in het NNN, weidevogelkerngebieden, de buitenplaatsenzones, het militair erfgoed én waardevolle (agrarische) landschappen, zoals o.a. het Langbroekerweteringgebied, geplaatst mogen worden (zie wat betreft waardevolle landschappen dus o.a. de themakaart: Toegankelijke cultuur en waardevol erfgoed').

2.3.4 Vitale steden en dorpen

2.3.4.1 Ruimte voor wonen en leven

Hierbij zet de provincie dus feitelijk in, zoals ook in het bovenstaande al aan de orde gesteld, op een groei binnen de provincie van (115.000 tot) 145.000 woningen. Die woningen wil men dan in eerste instantie binnen het: 'Stedelijk gebied' realiseren (vergelijk dus ook het principe van de: 'Ladder van duurzame stedelijke ontwikkeling') en daarnaast op een enkele grootschalige: 'Uitleglocaties', zoals dus de zogenaamde: 'A-12 Zone', en ook (bepaal)de als zodanig aangegeven OV-Knooppunten (zie in deze dus ook dé: 'Visiekaart', evenals o.a. Visiekaart: 'Vitale dorpen en steden'). Tevens wil men dan ter vitalisering van de: 'Kleine kernen' toestaan dat aldaar onder bepaalde voorwaarden 50 woningen buiten het: 'Stedelijk gebied' kunnen worden gebouwd (zie wat betreft de gegeven voorwaarden dus ook het statenvoorstel: 'Afwegingskader uitbreidingslocaties wonen'), dus voor de bouw van dergelijke aantallen woningen buiten de zogenaamde 'Rode contour'.

Zoals ook hiervoor in het hoofdstuk 1: 'Algemeen' reeds aangegeven staat de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. dan allereerst er zeer kritisch tegenover dat de provincie de groei van de bevolking, etc., kennelijk zondermeer wil faciliteren, dus eveneens van de te verwachten binnenlandse en buitenlandse migratie, dat overigens met uitzondering van het geven van een woonplek aan statushouders, en dat dan zeker als men deze groei wil accommoderen buiten de bestaande stedelijke gebieden. Dat dus gezien de naar verwachting daarmee gepaard gaande effecten op waarden van natuur, landschap en cultuurhistorie. Daarnaast staat zij dus eveneens zeer kritisch tegenover het daarbij loslaten van principe van de 'Rode contour', dus dat principe niet meer expliciet als ordenend principe te hanteren. Dat met name ook aangezien het principe van de: 'Rode contour' er o.i. in belangrijke mate toe heeft geleid dat de provincie Utrecht zo mooi is als ze is. Daar waar geen sprake is van een: 'Rode contour', dus een duidelijke grens waar stedelijke activiteiten al dan niet worden toegestaan, zal dat o.i. hoe dan ook tot een verdere verstedelijk van het landelijk gebied aanleiding geven, dus ten koste gaan van aldaar aanwezige kwaliteiten van natuur, landschap en cultuurhistorie.

Woningbouwopgave

Wat betreft de veronderstelde woningbouwopgave is daar dus in hoofdstuk 1: 'Algemeen' reeds uitgebreid bij stilgestaan. O.i. zou het dus goed zijn als daarbij wel degelijk van verschillende scenario's wordt uitgegaan, zoals ook de motie die ten tijde van de vaststelling van het koersdocument: 'Horizon 2050 – Koersen op kwaliteit' is aangenomen. En dat dan niet alleen wat betreft de eventuele gevolgen voor de woningmarkt te beoordelen, zoals dat feitelijk in de toelichting door GS in de 'Notitie uitwerking groeiscenario's' voornamelijk is gedaan, maar met name ook de ruimtelijke effecten daarvan in kaart te brengen, dus wat een en ander betekent, dat ook in samenhang met de groei van het aantal banen en met name ook de infra die mede op basis daarvan wordt verwacht, op de binnen de provincie Utrecht aanwezige kwaliteiten van natuur, landschap en cultuurhistorie. Dat dus bij voorkeur in het kader van de: 'Plan-MER'.

Nu valt wat betreft het in beeld brengen van die effecten uit de daartoe gegeven 'Tussenrapportage informatie vanuit het spoor van het milieueffectrapport (MER)' af te leiden, dat aangezien kennelijk is besloten in de: 'Omgevingsvisie' geen concrete woningbouwlocaties, etc., meer zullen worden aangewezen, maar dat in ieder geval wat betreft de woningbouwopgave de nadere uitwerking daarvan nu in nog in die zin op te stellen '(Regionale) Programma's' zal plaatsvinden, dat dan dus in tegenstelling tot de thans nog vigerende: 'PRS/PRV (Herijking 2016)', de nog op te stellen: 'Plan-MER' in die

zin nu meer strategisch van aard zal zijn, dus zich meer zal richten op bedreigingen en kansen.

Zoals ook hiervoor al meerdere keren naar voren gebracht, geeft de provincie o.i. daarmee dus in belangrijke mate de 'regie' uit handen en zal het dan dus uiteindelijk toch in belangrijke mate de regio zijn die bepaald, zij het wel samen met het rijk, de provincie en de betreffende regio, althans als we het over de regio U-16 hebben, waar dan die woningbouw in het kader van het MIRT-Oost/U-Ned, inclusief bijkomende banen en infra, zal landen. Dus nog afgezien of men de groei hoe dan ook zou moeten faciliteren, geeft hiermede de provincie o.i. dus ook in belangrijke mate de 'regie' uit handen waar die groei dan zou moeten landen.

Natuurlijk het is de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. bekend, dat er in het kader van het MIRT-Oost/U-Ned een: 'Beoordelingskader' is opgesteld, maar bij dat kader zijn vanuit (bepaal)de gemeenten vanaf het begin grote kanttekeningen geplaatst, aangezien daarmee een onvoldoende gewicht aan thema's als (waarden van) natuur, landschap en cultuurhistorie werd meegegeven. Mede door de kanttekeningen die in die zin door (bepaal)de gemeenten bij het hele proces - in het kader van het zogenaamde: 'Regionale Economische Programma U-16 (REP)' - zijn geplaatst is toen dus alsnog een: 'Ontwikkelbeeld Groen en Landschap (U-16, 2019)' opgesteld, waar dan mede bij de nadere uitwerking van de (vermeen)de woningbouwopgave, etc., in een daartoe gegeven '5-tal verstedelijkingsmodellen' rekening zou (moeten) worden gehouden (zie wat betreft het gegeven 5-tal verstedelijkingsmodellen dus ook de: 'Concept-Ontwerp Omgevingsvisie', pag. 116), maar in welke mate dat uiteindelijk bij de maken keuzen ook het geval zal zijn blijft dus nog even afwachten.

De vraag bij deze gehele ontwikkeling is dus wie hier nu uiteindelijk de 'regie' bij heeft en ook in welke er dan nog sprake is van een bepaalde democratische controle/legitimatie, dat dus ook om te voorkomen dat er onevenwichtige keuzen worden gemaakt, want tot op heden speelt die gehele ontwikkeling, evenals de keuzen die daarbij worden gemaakt vrijwel geheel buiten het publieke domein af. Dat terwijl het o.i. om belangrijke ruimtelijke keuzen gaat, evenals dat aan participatie in de: 'Omgevingswet' een belangrijke betekenis wordt toegekend.

Behalve de meer grootstedelijke ontwikkelingen is men dan dus tevens voornemens aan de zogenaamde 'Kleine kernen' een bepaalde uitbreidingsruimte te geven, namelijk in beginsel 50 woningen buiten het 'Stedelijk gebied', dus buiten wat dan nu als de: 'Rode contour' wordt aangeduid, dat ter vitalisering van de betreffende kernen (zie in deze dus ook het statenvoorstel: 'Afwegingskader uitbreidingslocaties wonen').

Alhoewel dat in bepaalde situaties wenselijk kan zijn, is de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. geen voorstander van een dergelijke generieke regeling, juist ook aangezien vele kleine kernen vaak in een kwetsbare omgeving zijn gelegen. Daarbij komt dat er vele levende voorbeelden in den lande zijn om ook de kleine kernen vitaal te houden, inclusief het daarbij behorende voorzieningen niveau. Zo zijn er inmiddels overal in den lande: 'Kleine kernen' in o.a. zogenaamde krimpgebieden, waar bewoners samen een dorpswinkel runnen, een energiecoöperatie en zelfs een zorgcoöperatie, etc. hebben opgericht (vergelijk wat betreft dat laatste o.a. Austelitz).

Rode contour

Dan het feitelijk toch het al dan niet vermeende loslaten van de 'Rode contour' in de voorliggende: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie'. Voor zover de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. dat heeft kunnen nagaan is daarvoor dan in de plaats (in veel van de voorkomende gevallen) de aanduiding: 'Stedelijk gebied' gekomen, terwijl o.i. dan toch

onduidelijk is wat dat dan in planologische zin betekent, aangezien daarvan in de: 'Concept-Voorontwerp-Omgevingsverordening' geen nadere: 'Begripsomschrijving' is opgenomen. Weliswaar is dan op de themakaart: 'Vitale dorpen en steden' aangegeven welke gebieden dan onder het: 'Stedelijk gebied' vallen, maar onduidelijk is of daarvoor dan de harde grenzen gelden, zoals deze dus wel heel duidelijk waren voor die gebieden die overeenkomstig de daartoe in de: 'PRS/PRV (Herijking 2016)' gegeven kaart(en) binnen de zogenaamde 'rode contour' vielen.

Juist ook om hierover duidelijkheid te geven, is de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. er dus een groot voorstander van dat gewoon aan het beginsel van de: 'Rode contour' wordt vastgehouden, zodat hierover in planologisch-juridische zin geen onduidelijkheid kan ontstaan.

Bovendien is het de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. op basis van de: 'Concept-Voorontwerp-Omgevingsverordening' opgevallen, dat daarin (gelukkig) nog wel steeds een: 'Verstedelijkingsverbod voor het landelijke gebied' van kracht is, maar dat men de mogelijkheden om buiten het: 'Stedelijk gebied' te bouwen kennelijk wel sterk heeft uitgebreid (vergelijk ook de: 'Concept-Voorontwerp-Omgevingsverordening', Art. 3.25: 'Verstedelijkverbod landelijk gebied' mét het vergelijkbare artikel in de 'PRS/PRV (Herijking 2016)', Art. 3:2). Overeenkomstig de: 'Concept-Voorontwerp-Omgevingsverordening', Art. 3.25 wordt daarbij dan nu niet alleen een uitzonderling gemaakt voor bepaalde ruimtelijke ontwikkelingen in de zogenaamde 'Kernrandzones', dat dan wel onder een aantal duidelijke voorwaarden, evenals het toepassen in voorkomende gevallen van de zogenaamde 'Ruimte voor ruimteregeling' en ook een aantal andere ontwikkelingen teneinde tot verbetering van de ruimtelijke kwaliteit in het landelijk gebied te kunnen komen, maar is men kennelijk nu toch ook bereid in grote delen van het landelijke gebied een bepaalde stedelijke ontwikkeling toe te staan, namelijk om te voorzien in de behoefte van woningbouw en bedrijven (zie in deze dus met name ook de: 'Concept-Voorontwerp-Omgevingsverordening'. Afdeling 3.6 'Uitbreiding woningbouw en uitbreiding bedrijventerrein' en dan met name ook de daarbij behorende kaart). O.i. betekent dat dus dat men binnen grote delen van de provincie bepaalde stedelijke ontwikkelingen mogelijk wil maken, behalve dan in de bepaalde natuurgebieden (zoals dus 'Natura 2000-gebieden, ganzenrustgebieden en het NNN), maar bijvoorbeeld weer wel o.a. de Leusderheide! Daarmede wordt dus o.i. voor een verdere verstedelijking van het landelijke gebied de deuren nog verder opengezet, ook al is dat dan kennelijk (in bepaalde gebieden) onder bepaalde voorwaarden, die o.i. overigens lang niet altijd duidelijk zijn, terwijl de Stichting Milieuzorg Zorg e.o. al in die zin (zeer) kritisch was over de mogelijkheden zoals deze daartoe reeds in de: 'PRS/PRV 2013-2028' werden geboden en die daarna ook nog verder zijn opgerekt in de: 'PRS/PRV (Herijking 2016)'.

Dus is het voor haar de grote vraag waarom de provincie dit allemaal mogelijk wil maken, met dus naar verwachting aanzienlijke consequenties voor de waarden van natuur, landschap en cultuurhistorie die de provincie nu juist overeenkomstig haar beleid eveneens beoogt (adequaat) te beschermen (zie in deze dus ook de: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie', de hoofdstukken 4.6 'Levend landschap, erfgoed en cultuur' én 4.7: 'Toekomstbestendige natuur en landbouw'). In die zin zou het o.i. dus goed zijn als over deze beleidsverruiming alsnog een algehele herbezinning plaatsvindt.

Binnenstedelijke kwaliteit

Laat voorop worden gesteld, dat voor zover een bepaalde groei wordt gefaciliteerd, ook de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. er natuurlijk een voorstander van is, dat deze vanuit het principe van de: 'Ladder van duurzame verstedelijking' in eerste instantie in het

binnenstedelijke gebied wordt gerealiseerd. Wel acht de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. het ook daarbij van belang dat meteen van het begin met daarmede mogelijk in het geding zijnde groene waarden rekening te houden (vergelijk wederom het principe van: 'Natuurinclusief ontwerpen'²³), dat niet alleen vanuit het gezichtspunt van de stadsecologie, maar ook teneinde tot leefbare en gezonde stedelijke ontwikkeling te kunnen komen (zie in deze dus hetgeen hiervoor onder het hoofdstuk 2.3.3.1: 'Milieu en gezondheid' in die zin reeds aan de orde is gesteld).

Stikstof en PFAS

Zoals ook hiervoor onder het hoofdstuk 2.3.1.1: 'Milieu en gezondheid' reeds aangegeven blijft het vooralsnog op basis van de voorliggende: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie' onduidelijk wat de stikstof-problematiek en ook de PFAS-problematiek voor de daarin beoogde ruimtelijke ontwikkelingen betekenen, zoals de/het geplande woningbouw/woningbouwprogramma, daarmede althans wat betreft stikstof ook rekening houdend met de verkeersgeneratie die dat met zich meebrengt, tenzij deze natuurlijk op moment dat bepaalde ontwikkelingen plaatsvinden inmiddels geheel elektrisch is en de daarvoor benodigde energie ook duurzaam wordt opgewekt. In ieder geval acht zij het dus in die zin van belang dat de gevolgen van de stikstof-problematiek en ook PFAS voor de beoogde woningbouwplannen in het kader van de Plan-MER in beeld worden gebracht, zodat ook in die zin een zorgvuldige afweging kan worden gemaakt.

2.3.4.2 Ruimte voor werken en winkelen

Dat men hierbij met name inzet op het ontwikkelen van een 'circulaire economie' wordt uiteraard, zo zal uit het voorgaande duidelijk zijn, door de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. van harte onderschreven (zie overigens ook de activiteiten zoals deze door (o.a.) de: 'Economic Board Utrecht (EBU)' worden ontwikkeld en dan in het bijzonder die m.b.t. de: 'Cirkelregio Utrecht'²⁴).

Wat betreft het beleid wordt dan aangegeven dat het voor een goed functionerende economie van belang is dat het: 'Economische ecosysteem' kan meebewegen met de (snel) veranderende maatschappelijke omstandigheden. Uiteraard is dat van belang, maar zo niet nog belangrijker is het o.i. dat bij welke ontwikkeling dan ook steeds duurzaamheid centraal staat en daarmede is dan o.i. dus niet alleen aan de orde in welke richting de economie zich dan ontwikkelt, maar met name ook binnen welke grenzen deze zich dan beweegt (zie in deze dus ook onder het hoofdstuk 1: 'Algemeen' en dan in het bijzonder waar daarbij over: 'Planetary boundaries' en: 'Doughnut economics' wordt gesproken). Dus welke keuzen daarbij dan worden gemaakt, dus zowel of men wel aan alle vraag naar banen, dat dus mede gezien de daarmede gepaard gaande groei van de bevolking (en dus ook woningen) en infra, inclusief de daarbij behorende ruimtevraag, tegemoet moet willen komen, evenals als dat voor bepaalde economische sectoren dan toch wenselijk wordt geacht, waarbij i.o. dan de voorkeur zou moeten worden gegeven aan die sectoren die een (innoverende) bijdrage aan een duurzame ontwikkeling aan de provincie geven, hoe men daaraan dan tegemoet wenst te komen. Wat betreft dat laatste wordt dan in de voorliggende: 'Concept-Voorontwerp-Omgevingsvisie' aangegeven dat daarbij dan de prioriteit bij het principe: 'Recycle de ruimte' wordt gelegd, dus eerst herstructurering en revitalisering van bestaande terreinen en dat men dus slechts bij (hoge) uitzondering bepaalde ontwikkelingen buiten het 'Stedelijk gebied' wil toestaan, zoals bij het

²³ Zie in deze o.a. de publicatie: 'Aan de slag met natuurinclusief bouwen (Natuur- en Milieufederatie Zuid-Holland, 2019)' en ook: 'Natuurinclusief bouwen en ontwerpen (Amsterdam, 2018)'.

²⁴ Zie in deze o.a. de publicatie: 'Circulaire potentie provincie Utrecht (TNO, 2016)' en met name ook 'De Utrechtse Nieuwe Stijl – Toekomstbeelden en transitiepaden voor een circulaire economie in de regio Utrecht (DRIFT, 2018)'.

accommoderen van de uitbreidingsbehoefte van lokale bedrijven voor zover daar in het 'Stedelijk gebied' onvoldoende ruimte voor is, althans zo interpreteert de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. dat. Op zich kan de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. zich wat dat betreft in de: 'Concept-Voorontwerp-Omgevingsvisie' gegeven volgorde vinden, waarbij zij dan dus wel kanttekeningen plaatst, zoals ook hiervoor al onder het vorige hoofdstuk kenbaar gemaakt, bij de kaart: 'Uitbreiding woningbouw en uitbreiding bedrijventerrein' in het landelijke gebied zoals deze in die zin kennelijk in de: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsverordening' is opgenomen.

Themakaart: 'Vitale dorpen en steden'

Op de themakaart: 'Vitale dorpen en steden' zouden i.o. dus gewoon per: 'Stedelijk gebied' de als zodanig in de 'PRS/PRV (Herijking 2016)' aangegeven: 'Rode contouren' moeten worden overgenomen, zodat (voor iedereen) in planologisch-juridische zin duidelijk is wat dan onder het stedelijke gebied en het landelijke gebied wordt verstaan.

Verder is het de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. opgevallen dat op de themakaart: 'Vitale dorpen en steden', evenals overigens 'Duurzaam, gezond en veilig bereikbaar 1' in Zeist zowel Mooi Zeist als het Stationsgebied Driebergen Zeist (SDZ) als: 'Knooppunt' staan aangegeven. Nu is Mooi Zeist op dit moment nog in het geheel geen knooppunt, dus is men kennelijk voornemens dat alsnog (in het kader van de plannen van het: MIRT-Oost/U-Ned) te ontwikkelen, maar de vraag blijft dan toch voor de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. waar men daarvoor dan de ruimte ziet.

Tegen de aanwijzing van het: 'Stationsgebied Driebergen Zeist (SDZ)' als: 'Knooppunt (en dan wel een OV-Knooppunt)' bestaan dan op zich bij de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. (natuurlijk) geen bezwaren, mits dat niet tot allerlei stedelijke ontwikkelingen leidt. Zoals u ongetwijfeld bekend is voor dit gebied nog vrij recent de: 'Gebiedsvisie Station Driebergen-Zeist' ontwikkeld, met daarbij wel ruimte voor transformatie, maar niet voor uitbreidingen buiten de zogenaamde 'rode contour'. Ook gezien de ligging van het gebied binnen de: 'Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS)' en in directe nabijheid van het 'Nationale Natuurnetwerk (NNN)' wordt door de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. een verdergaande stedelijke ontwikkeling in de directe omgeving van dit: 'Landgoed-station' dan ook ongewenst geacht.

Gelukkig wordt dus in de teksten in de: 'Concept-Omgevingsverordening' het Station Driebergen-Zeist niet meer opgevoerd als locatie waar dan een bepaalde knooppunt-ontwikkeling wordt voorgestaan, evenals ook niet op de bijbehorende 'Visiekaarten' (zie dus zowel dé 'Visiekaart' als ook de: 'Visiekaart Vitale dorpen steden'), waar de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. zo zult u begrijpen verheugd over is.

Verder staat dus het: 'USP' op de 'Visiekaart' en ook de: 'Visiekaart Vitale dorpen en steden' mede als 'Zoekrichting integrale ontwikkeling voor wonen en werken' aangegeven. Nu wordt er momenteel door de gemeente op basis van het zogenaamde 'U-lab' een omgevingsvisie voor het USP ontwikkeld, waarbij dan tevens de vraag is of je aldaar gezien de kwetsbare ligging wel een verdere ontwikkeling naar geïntegreerde woon-werk milieu's zou moeten willen of juist vanuit de: 'Campus-gedachte' er wel zoals nu al het geval is er aan studenten tijdelijke huisvesting te bieden, maar er dus geen woongebied van te maken, waardoor de druk op ruimte dus nog verder toe zal nemen.

2.3.5 Duur, gezond en veilig bereikbaar

Regie

Alhoewel een goed netwerk van mensen om zich te kunnen bewegen natuurlijk van belang is, dat mede in relatie tot de verstedelijking, verbaasd het de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. dus wel dat de provincie ook hierbij in de voorliggende: 'Concept-Voorontwerp-Omgevingsvisie' eigenlijk geen duidelijke keuzen maakt, dus feitelijk alle vervoersmodaliteiten wil blijven faciliteren, althans zo interpreteert de Stichting dat uit de daartoe in de: 'Concept-Vorontwerp-Omgevingsvisie' gegeven beleidsvisie en ambities (zie in deze overigens ook de: 'Mobiliteitsvsie provincie Utrecht 2014 – 2028 (Provincie Utrecht, 2014)').

Automobiliteit

Ook gezien de negatieve effecten van met name de automobiliteit, of dat nu het ruimtegebruik is, of de belasting van het milieu met uitlaatgassen (zoals dus (ultra)fijnstof, roet, maar ook NOx), zij het dat deze door de overgang naar elektrische auto's natuurlijk minder zal worden, zou het evenwel voor de hand liggen dat de provincie in de: 'Omgevingsvisie' gewoon een duidelijke keuze zou maken voor (meer) duurzame vormen van vervoer, zoals dus de tram, de bus, de fiets en niet op de laatste in de binnenstedelijke gebieden te voet.

Wat betreft die automobiliteit geeft men dan aan dat in die zin reeds aan de daarvoor noodzakelijke uitbreidingen van het wegennet, zoals dus die met betrekking tot de 'Ring Utrecht' (inclusief de NRU) en ook het: 'Knooppunt Hoevelaken' vorm wordt gegeven, maar ook daarbij zou het o.i. dus goed zijn, zeker wat betreft de voor de: 'Ring Utrecht' voorgenomen uitbreiding van het wegennet, dat daarbij eindelijk wordt gekozen voor hét duurzame alternatief zoals dat door de 'Kracht van Utrecht' op basis van de zogenaamde: 'Ladder van Verdaas' is ontwikkeld, namelijk i.p.v. een door de Rijksoverheid voorgestane verbreding naar 2x7 rijkstroken, naar 2x6 rijstroken, inclusief een maximum snelheid van 80 km per uur (zie in deze dus ook het rapport: 'Kracht van Utrecht 2.0 – Het duurzame alternatief (Kracht van Utrecht, 2010)').

Schaalsprong (H)OV en fiets

Verder wordt dus ook een schaalsprong in het (H)OV beoogd (zoals dus (o.a.) de aanleg in het kader van het MIRT-Oost/U-Ned van een OV-ring rondom de stad Utrecht) en ook het fietsnetwerk.

Op zich onderschrijft de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. het maken van een schaalsprong voor zowel het (H)OV al de fiets, juist ook om een transitie naar duurzame vormen van mobiliteit mogelijk te maken, maar ook daarbij is het dus goed, hetgeen o.i. tot op heden heeft ontbroken, althans is daar bij de diverse verkenningen die in die zin zijn uitgevoerd o.i. onvoldoende aandacht aan gegeven, dat daarbij nadrukkelijk wordt rekening gehouden met daarmee in het geding zijnde waarden van natuur, landschap en cultuurhistorie.

Zo is men kennelijk voornemens om wat betreft het (H)OV zowel de tram vanuit het USP langs door de trekken via Zeist en dan naar Amersfoort, maar ook daarbij gaat men dan wel ook, ook al loopt het tracé dan langs de A-28, door gebieden heen die een integraal deel uitmaken van het NNN, evenals leidt een dergelijk tracé ertoe dat, ook rekening houdend met de ter plaatse in het kader van verbreding A-27 eveneens noodzakelijke verbreding van de A-28, ertoe dat de wildtunnel onder de A-28 nabij Oostbroek, ook wel aangeduid als de: 'Wildsche Hoek', dan nog verder zal moeten worden verbreed, met dus mogelijk ook gevolgen voor de dieren/het wild dat daarvan gebruik maakt.

Verder is er o.i. ook bij de plannen voor de voorgenomen schaalsprong voor de fiets tot op heden o.i. veel te weinig aandacht voor de effecten die daarvan op de natuur kunnen uitgaan, zoals dus niet alleen een bepaald ruimtebeslag en dus versnippering, maar met name ook verstorend.

In het bijzonder geldt dat o.i. ook voor het kennelijk nog steeds in de programmering staan van een fietspad tussen het USP en Zeist-West (zie in deze dus o.a. de themakaart: 'Duurzaam gezond en veilig bereikbaar 2') met dus directe effecten op de hier voorkomende ecologische verbinding tussen het Vechtplassengebied en het Kromme Rijngebied (zie in deze dus ook de folder: 'Natuur verbinden en behouden (Werkgroep Faunapassages Zeist Zuid-West, 2009)'), terwijl daar nu juist goede alternatieven voor aanwezig zijn, zoals dus een optimalisatie van de bestaande route over de Bisschopsweg voor fietsers door aldaar een fietsstraat van te maken.

Stikstof

Voorlopig zal wat betreft eventuele uitbreidingen van het verkeerswegennet dus ook een toetsing nodig blijven met betrekking tot de effecten daarvan op Natura-2000 gebieden, waarvoor een 'externe werking' van kracht is. Ook hieraan zou dus o.i. in de Plan-MER bijzondere aandacht moeten worden gegeven.

Themakaarten: 'Duurzaam, gezond en veilig bereikbaar 1' en 'Duurzaam, gezond en veilig bereikbaar 2'

Ook op de themakaart: 'Duurzaam, gezond en veilig bereikbaar 1' zou dus o.i. nog eens goed naar de betekenis van de aanduiding Mooi Zeist als 'Knooppunt' moeten worden gekeken, dat met name ook aangezien op de betreffende locatie er thans niet tot nauwelijks enige ruimte is daar een ÓV-Knooppunt' in te richten.

Verder zou op de themakaart: 'Duurzaam, gezond en veilig bereikbaar 2' dus alsnog het tracé van een geheel nieuw fietspad tussen het USP en Zeist(-West) daar vanaf moeten worden gehaald vanwege de ecologische effecten en ook de effecten op het landschap dat dat met zich meebrengt.

2.3.6 Levend landschap, erfgoed en cultuur

2.3.6.1 Aantrekkelijk landschappen

Zoals ook in de: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie' aangegeven kent Utrecht een 5-tal karakteristieke landschappen, te weten (zie overigens ook: 'Landschapsvisie (provincie Utrecht (Vista, 2001))':

- Landschap Eemland;
- Landschap Gelderse Vallei;
- Landschap Groene Hart;
- Landschap Rivierengebied;
- Landschap Utrechtse Heuvelrug,

met dus ieder de daarvoor kenmerkende landschappelijke kwaliteiten. Die kwaliteiten zijn dan voor elke van de als zodanig onderscheiden landschappen nader omschreven in de zogenaamde: 'Kwaliteitsgidsen landschappen'.

Als ambitie is dan aangegeven dat bij elke ontwikkeling dient te worden aangesloten bij de kernkwaliteiten zoals deze voor het landschap alwaar die ontwikkeling dan wordt beoogd plaatsvindt. Verder wordt aangegeven dat alle gemeenten in 2030 initiatieven hebben ontplooid die ten goede komen aan de: 'Kernrandzone (zie wat betreft die zones die dan als

Kernrandzone' rondom de stedelijke gebieden worden aangeduid met name ook de 'Concept-Ontwerp Omgevingsverordening' en dan de daarbij behorende kaart: 'Landelijk en stedelijk gebied').

Op zich lijkt dat natuurlijk allemaal heel mooi (vergelijk in deze ook het principe van: 'Natuur- en landschapinclusief ontwerpen'²⁵), waarvan ook de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. een groot voorstander is, maar de primaire kernvraag blijft daarbij voor de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. toch allereerst of je wel overal in het landelijk gebied, zelf als het om waardevolle landschappen gaat, bepaalde ontwikkelingen, zelfs overeenkomstig voorliggende: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie' bepaalde stedelijke ontwikkelingen, zoals dus ook woningbouw en bedrijvenontwikkeling (zie in deze dus met name ook de: 'Concept-Ontwerp Omgevingsverordening' en dan de daarbij behorende themakaart: 'Uitbreiding woningbouw en uitbreiding bedrijventerrein'), moet willen toestaan, tenminste als je de kwaliteiten die daar aanwezig zijn wilt behouden en waar mogelijk versterken. Voor je het weet treedt daardoor een bepaalde mate van nivellering op die je op heel veel plekken in Nederland (met o.a. de zogenaamde 'verdozing') hebt zien optreden, maar waarvoor de provincie Utrecht met een enkele uitzondering na gelukkig gespaard is gebleven, juist door het in die zin in het verleden door de provincie Utrecht gevoerde stringente beleid.

Hier komt dan nog bij dat bij ontwikkelingen zelden of nooit ontwikkelaars bereid zijn maatregelen te nemen om tot een goede landschappelijke inpassing te komen²⁶. Dat ondanks de provinciale: 'Kwaliteitsgidsen landschappen' en ook de vele zogenaamde: 'Landschapsontwikkelingsplannen' en ook: 'Beeldkwaliteitsplannen' zoals deze door het grootste gedeelte van de gemeenten zoals deze binnen de provincie Utrecht voorkomen, al dan niet in een bepaald regionaal verband, zijn opgesteld.

Kortom, de Stichting is natuurlijk een groot voorstander van aantrekkelijke landschappen, maar o.i. bereik je die dus niet door overal dan maar bepaalde ruimtelijke ontwikkelingen toe te staan, integendeel, maar door m.b.t. een apart 'Programma' te bezien hoe nu echt aan het landelijke gebied samen met alle partners, zoals dus o.a. het LEU, een kwaliteitsimpuls kan worden gegeven.

Natuurlijk er zijn in die zin inmiddels diverse stimuleringsprogramma's, evenals bijbehorende subsidiemogelijkheden, evenals is zijn er Europese programma's, zoals dus het: 'POP 3'/LEADER', maar de ervaring leert dat dergelijke programma's niet zondermeer tot een succes leiden, dus zou daarbij o.i. nog wel eens goed naar succes- en faalfactoren moeten worden gekeken en dan dus samen met gebiedspartijen, zoals dus met name ook de boeren, etc., inclusief (betrokken) burgers moeten bezien hoe we dan samen tot de overeenkomstig de voorliggende: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie' in die zin gewenste kwaliteitsimpuls van het landelijke gebied (kunnen) komen. Maar dan dus zonder dat daar meteen tal van rode ontwikkelingen tegenover behoeven te staan (zie in deze overigens o.a. ook het burgerinitiatief: www.landvanons.nl).

Voor zover men dan toch in het landelijke gebied bepaalde ontwikkelingen wil toestaan, waarover de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. dus kritisch is, dan dienen daarbij natuurlijk,

²⁵ Zie dus in deze ook de recente publicatie: 'Zorg voor het landschap – Naar een landschapinclusief ontwerp (PBL, 2019)'.

²⁶ Uiteraard zijn hierop uitzonderingen, namelijk als gemeenten een zorgvuldige landschappelijke inpassing als harde voorwaarde aan bepaalde ontwikkelingen stellen en dat dan meteen ook planologisch borgen, bijvoorbeeld door voor een bepaald initiatief daartoe specifiek opgesteld landschappelijk inrichtingsplan als 'voorwaardelijk verplichting' in een voor het betreffende initiatief opgesteld bestemmingsplan of te verlenen omgevingsvergunning op te nemen.

zoals ook in de: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie' aangegeven, de kernkwaliteiten van het landschap als uitgangspunt te worden genomen. Maar dan zou het dus o.i. wel goed zijn als in de 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie' en ook: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie' niet alleen een kaart met de binnen de provincie Utrecht voorkomende 'Landschappen' wordt opgenomen, maar dus eveneens een kaart waarop de per onderscheiden landschap aanwezige kernkwaliteiten nader worden aangegeven, dus een: 'Kwaliteitskaart landschappen' (vergelijk in deze o.a. de 'Kwaliteitskaart' zoals deze door (o.a.) de provincie Zuid-Holland in het kader van haar: 'Omgevingsvisie Zuid Holland' is opgesteld en dan de 'Laag' waarop het binnen een bepaald gebied aanwezig landschap nader wordt geduïd).

Aardkundige waarden

Gelukkig heeft de provincie Utrecht al heel lang bijzondere aandacht voor de binnen de provincie Utrecht voorkomende aardkundige waarden. In die zin zijn door de provincie Utrecht ook in de loop van de tijd een aantal zogenaamde 'Aardkundige monumenten' aangewezen.

Verder is enige tijd terug ook een burgerinitiatief genomen om voor de Heuvelrug en aangrenzende (waterrijke) gebieden als geheel tot een door de UNESCO als zodanig aan te wijzen: 'Geopark Heuvelrug' te komen. Dat initiatief biedt natuurlijk een mooie kans de bijzondere (en in die zin unieke) aardkundige waarden van de Heuvelrug en omgeving onder de aandacht van een breed publiek te kunnen brengen, evenals bij ontwikkelingen, voor zover ruimtelijke aanvaardbaar, dus meteen ook rekening te houden met de op een bepaalde plek aanwezige aardkundige waarden. In die zin zou het o.i. dus goed zijn als in de voorliggende 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie' onder het hoofdje: 'Aardkundige waarden' (eveneens) naar dit initiatief worden verwezen.

Ringpark

Dat er dan voor bepaalde gebieden bepaalde uitdagingen of zo men wil integrale opgaven liggen is ook duidelijk, ook gezien de daar aanwezige stedelijke druk. In die zin is het natuurlijk fantastisch dat door de PARK voor de stad Utrecht het: 'Ringpark-concept' is ontwikkeld, hetgeen natuurlijk ook voor bijvoorbeeld de stad Amersfoort van toepassing kan zijn. Wel dient o.i. vanaf het begin bij de verdere ontwikkeling van dit concept met de binnen de betreffende ring aanwezige waarden zorgvuldige rekening te worden gehouden, zoals die van de voorkomende landgoederen, ecologische verbindingen en dus ook een bepaalde recreatieve zonerings.

Themakaart 'Aantrekkelijke landschappen'

Zoals uit het voorgaande duidelijk zal zijn, is de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. er een voorstander van dat de themakaart: 'Aantrekkelijke landschappen' alsnog wordt aangevuld met een: 'Kwaliteitskaart landschappen' waarop dan de voor de als zodanig onderscheiden landschappen de belangrijkste kernkwaliteiten staan aangegeven of (nog beter) deze dan (als aparte: 'Laag') deel uit te laten maken van de eerder als zodanig voorgestelde algehele: 'Kwaliteitskaart' voor de provincie Utrecht.

2.3.6.2 Toegankelijke cultuur en waardevol erfgoed

Dat Utrecht een grote rijkdom kent aan waardevol (groen) erfgoed zal iedereen die de provincie een beetje kent duidelijk zijn. Mede door de inzet van de provincie, maar ook anderen, is dat erfgoed in de loop van de tijd uit de vergetelheid omhoog getild en daaraan ook met diverse publicaties (zie in deze dus o.a. 'Tastbare Tijd (Provincie Utrecht, 2005)' en ook de bijbehorende digitale CHAT) en het ontwikkelen van visies de aandacht gegeven die dat toekomt. Daarnaast en dat is niet minder belangrijk is daaraan ook een planologische

bescherming gegeven, met name door het opnemen in de achtereenvolgende structuurvisies van het aanwezige waardevolle (groene) erfgoed binnen de zogenaamde 'Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS)'. Daarnaast heeft de provincie voor het in stand houden van dat (groene) erfgoed en dat dan vanuit het principe 'Behoud door ontwikkeling' ook diverse handreikingen/leidraden gepubliceerd (zoals dus o.a. de: 'Leidraad behoud door ontwikkeling op historische buitenplaatsen (Provincie Utrecht, 2014)').

Voor zover de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. dat uit de voorliggende: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie' en: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsverordening' heeft begrepen wil de provincie het beleid zoals dat in die zin eerder is uitgestippeld handhaven, waarvoor de Stichting de provincie erkentelijk is.

2.3.7 Toekomstbestendige natuur en landbouw

2.3.7.1 Robuuste natuur met een hoge biodiversiteit

Mooi dat de provincie Utrecht naar een: 'Robuuste natuur met een hoge biodiversiteit' streeft. In de loop van de jaren heeft zij daartoe ook diverse visies op ontwikkeld, met dus nog tamelijk recent de: 'Natuurvisie provincie Utrecht – Een plus op het natuurbeleid 2.0 (Provincie Utrecht, 2016)'.

Als ambities worden dan t.a.v. de natuur in de voorliggende: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie' aangegeven, dat de provincie Utrecht:

- In 2050 een robuust en klimaatbestendig natuurnetwerk heeft van hoge kwaliteit;
- In 2050 binnen en buiten het NNN in zowel het landelijk als het stedelijk gebied er een 'gunstige staat van instandhouding' van de beschermde en bedreigde flora en fauna is en ook de algehele biodiversiteit is toegenomen;
- In 2050 de natuur een hoge belevingswaard heeft en grote maatschappelijke betrokkenheid kent;
- In 2040 er in totaal in de zogenaamde 'Groene contour' 3.000 ha is gerealiseerd en toegevoegd aan het NNN;
- Er in 2040 voldoende bosopstanden zijn;
- In 2028 alle nieuwe natuur die nog nodig is voor het NNN is aangekocht en met hoogwaardige natuur is ingericht.

Dit zijn uiteraard allemaal doelen die de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. natuurlijk van harte onderschrijft. Toch plaatst zij ook bij de doelen zoals die dienaangaande in de: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie' zijn aangegeven wel ook bepaalde kanttekeningen en dan niet zozeer bij de doelen zelf maar wel bij de urgentie en met name ook hoe de provincie deze dan in relatie tot de overige doelen uiteindelijk denkt te realiseren.

Zoals ook inmiddels uit diverse publicaties naar voren komt daalt de biodiversiteit op met name wereldschaal de laatste decennia onrustbarend (zie o.a. ook het zogenaamde: 'IPBES-rapport'. Dat geldt ook voor Nederland (zie in deze o.a. het: 'Living Planet Report – Natuur in Nederland (WNF, 2016)', zij het dat voor bepaalde soorten gebonden aan bepaalde biotopen er mede door de genomen maatregelen, zoals in het kader van de 'Ruimte voor de rivier', er (gelukkig) ook van een bepaald herstel sprake is.

Provincie Utrecht

Overeenkomstig daartoe door de provincie Utrecht dan uitgevoerde evaluaties van het natuurbeleid kan een vergelijkbare conclusie als voor Nederland in het geheel ook voor de provincie Utrecht worden getrokken. Voor de provincie Utrecht geldt dan weliswaar op basis van beschikbare rapportages dat de achteruitgang van de biodiversiteit t.a.v. bepaalde

biotopen is gestopt, zoals voor veel van de natuur gelegen binnen het: 'Nationale Natuurnetwerk (NNN)' of zelfs weer iets is vooruitgegaan, zoals dus de natuur zoals die langs de grote rivieren voorkomt (denk hierbij dus o.a. aan de natuur van de Blauwe Kamer en ook de Amerongse Bovenpolder), maar gaat deze met name in de agrarische gebieden nog steeds achteruit (zie in deze dus o.a.: 'Evaluatie natuurbeleid provincie Utrecht 192 – 2012'). Ook uit de: 'Leefomgevingsfoto' zoals deze in de 'Tussenrapportage Plan-MER' is opgenomen komt naar voren komt dat de: 'Biodiversiteit overig gebied' er binnen de provincie Utrecht letterlijk 'Slecht' aan toe is, hetgeen ook al eerder uit de diverse 'Staat-en van Utrecht' bleek (zie voor de gebieden met dan een relatief hoge biodiversiteit ook onderstaande figuur: 'Biodiversiteitskaart provincie Utrecht').

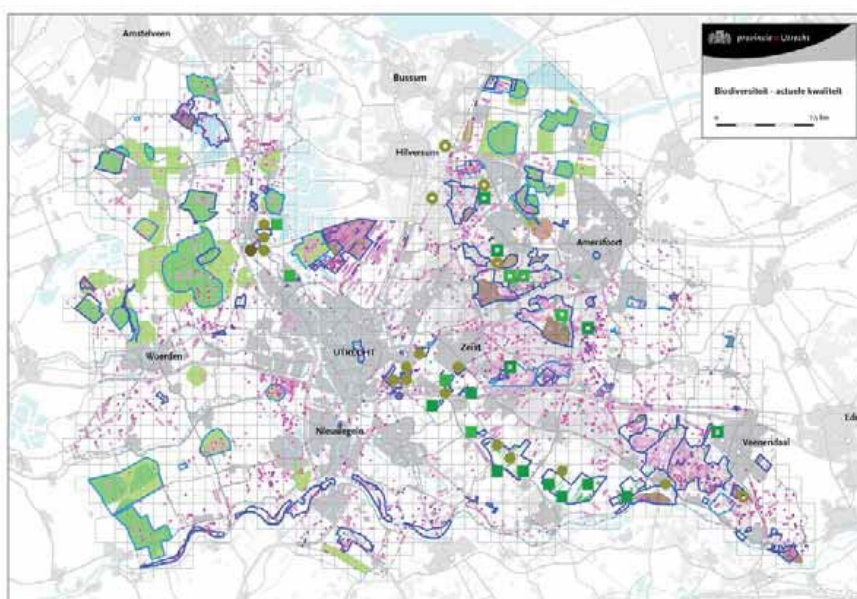

Fig.: 'Biodiversiteitskaart provincie Utrecht (Provincie Utrecht, 2011)'

Gezien die achtergang van de biodiversiteit heeft recent de Europese Unie het plan gelanceerd om niet minder, maar juist een groter deel van haar oppervlakte als Europese natuur aan willen laten wijzen, namelijk 30%. Ook worden landen in de zogenaamde: 'Green deal' opgeroepen grote aantallen extra bomen/bos aan te planten.

Wat bij dit alles dan opvalt is dat de provincie Utrecht dus kennelijk wel overeenkomstig de voorliggende: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie' inzet op een verdergaande verstedelijking en daarbij wel aangeeft dat het groen/de natuur moet mee-ontwikkelen met die verstedelijking, maar zij het toch onduidelijk laat hoe daaraan dan concreet invulling te geven. Juist als met dan toch een bepaalde mate van verstedelijking, etc., wil toestaan, voor zover dus ruimtelijke aanvaardbaar gezien de daarmee gepaard gaande effecten op waarden van natuur, landschap en cultuurhistorie, zou men dus ook duidelijk moeten zijn hoe men dat dan uiteindelijk wil waarborgen, ook gezien de ervaringen in die zin vanuit het verleden.

Meer in het bijzonder is de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. dus de mening toegedaan dat willen we de achteruitgang van biodiversiteit ook echt stoppen, dat we dus allereerst naar een totale andere economie toe zouden moeten, dus een economie waarbij niet de winst-maximalisatie centraal staat, maar juist de toegevoegde maatschappelijke waarde en dat daarbij dus meteen ook rekening wordt gehouden met de grenzen die de aarde aan bepaalde ontwikkelingen stelt, evenals daarnaast gewoon bij alle ontwikkelingen meteen vanaf het begin alle kansen die de natuur als het ware aanbiedt mee te nemen, dus bij welk

ontwerp dan ook (vergelijk dus ook het principe van: 'Natuur- en landschapsinclusief ontwerpen en ook werken'), zodat we uiteindelijk veel meer in harmonie met de natuur/aarde gaan leven. Dat dus naast het met urgentie werken aan een algeheel natuurherstel.

Juist om dat met zijn allen te bereiken is dus een heus: 'Natuuroffensief' nodig, zoals dat ook uit de reactie vanuit de gezamenlijke provinciale Natuur- en Milieuorganisaties op de voorliggende: 'Concept-Ontwerp Omgevingsvisie' naar voren komt.

O.i. betekent dat dus eerst dat men toch moet afwegen of men voor de provincie als geheel, juist ook gezien de binnen de provincie Utrecht aanwezige kwaliteiten van natuur, landschap en cultuurhistorie, wel alle ontwikkelingen zoals die op de provincie lijken af te komen, altijd moeten blijven faciliteren, of dat je daarbij gewoon duidelijke keuzen maakt en ook als provincie in die zin dus een duidelijke 'regie' voert.

Daarnaast zou je teneinde tot een: 'Robuust en klimaatbestendig natuurnetwerk' te komen, in ieder geval ook alsnog een robuuste verbinding tussen de Utrechtse Heuvelrug en de Veluwe moeten aanleggen (zie in deze dus ook het amendement zoals dat in de Staten van Gelderland is in die zin is aangenomen en als Bijlage 1 aan deze inspraakreactie van de Stichting Milieuzorg Zeist is toegevoegd). Niet alleen is al heel veel in deze verbinding geïnvesteerd, namelijk door o.a. alle ecoducten op de Heuvelrug ter hoogte van de A-28 meteen te dimensioneren voor het edelhert, maar ook heeft landschapsecologisch onderzoek aangetoond dat een dergelijke verbinding voor bepaalde soorten wezenlijk is om uiteindelijk tot voor de betreffende soort op de Heuvelrug tot (zeer) duurzame populaties te kunnen komen, zoals dus bijvoorbeeld voor de boommarter (zie in deze dus o.a. de publicatie: 'Corridor Leusderheide (Alterra, 2004)').

Verder zijn er teneinde tot een robuust natuurnetwerk binnen de provincie Utrecht te kunnen komen ook nog diverse ontsnipperingsopgaven, zoals o.a. die met betrekking tot de N-234 en eigenlijk ook de N-225 (tussen o.a. Doorn en Leersum²⁷), dus zou het o.i. goed zijn ook daar in evaluerende zin nog eens naar te kijken.

In randvoorwaardelijk zin zou men dus tevens moeten bezien of de milieukwaliteiten die door de als zodanig binnen de provincie voorkomende natuur(doel)typen wel altijd op orde zijn. Dat geldt dan niet alleen voor ter plaatse aanwezig bodem- en/of (grond)waterkwaliteiten, maar bijvoorbeeld ook t.a.v. de belasting met (o.a.) stikstof. Daarvoor was er de PAS, maar zolang er wat betreft de belasting van de natuur met (actieve) stikstof geen stringenter maatregelen zullen worden genomen blijft dat o.i. (voor bepaalde habitats maar eigenlijk voor alle natuur op daarvoor gevoelige gronden) dweilen met de kraan open.

Ook zou aan de natuur en zeker die binnen het 'Nationale Natuurnetwerk (NNN)' dus toch een betere planologische bescherming moeten worden gegeven. Natuurlijk is er voor het NNN het zogenaamde: 'Nee, tenzij-beginsel', maar sinds er ook met de zogenaamde 'Saldobenadering' en ook met de daarvan afgeleide 'plussen en minnen' wordt gewerkt, zijn tal van ontwikkelingen alsnog binnen het NNN mogelijk gemaakt, terwijl onduidelijk blijft of de veronderstelde 'plussen' daadwerkelijk die positieve effecten met zich hebben meegebracht zoals daarbij aanvankelijk was uitgegaan. In die zin deelt de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. dat er in beginsel geen nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen meer binnen het NNN zouden moeten worden toegestaan.

²⁷ Zie wat dat betreft ook het initiatief: 'Heuvelrug in goede banen'.

Teneinde dan aan de gehele natuur binnen de provincie de al langer gewenste kwaliteitsimpuls te kunnen geven zou o.i. dan een: 'Biodiversiteitsvisie' voor de gehele provincie moeten worden opgesteld, een visie die al in de: 'Natuurvisie' werd voorgesteld, maar hetgeen kennelijk is blijven liggen. Bij het ontwikkelen van een dergelijke visie, waarbij aan de zogenaamde: 'Icoonsoorten' dan een belangrijke plek kan worden gegeven (zie in deze dus ook de: 'Natuurvisie – Op weg naar een Natuurbeleid 2.0' en dan in het bijzonder de kaart: 'Natuurparels'), zou dan natuurlijk mede kunnen aangesloten bij de initiatieven die er al zijn, zoals dus het: 'Deltaprogramma Biodiversiteit'. Juist met zo'n visie in de hand kunnen medeoverheden en bedrijven (inclusief dus ook de landbouw) en burgers allen worden gestimuleerd hieraan een bijdrage te leveren, zodat we zo samen tot een echt levend netwerk van natuur en landschap binnen de provincie Utrecht kunnen komen (zie in deze overigens ook: 'Realisatiestrategie Natuurvisie (Provincie Utrecht, 2017)').

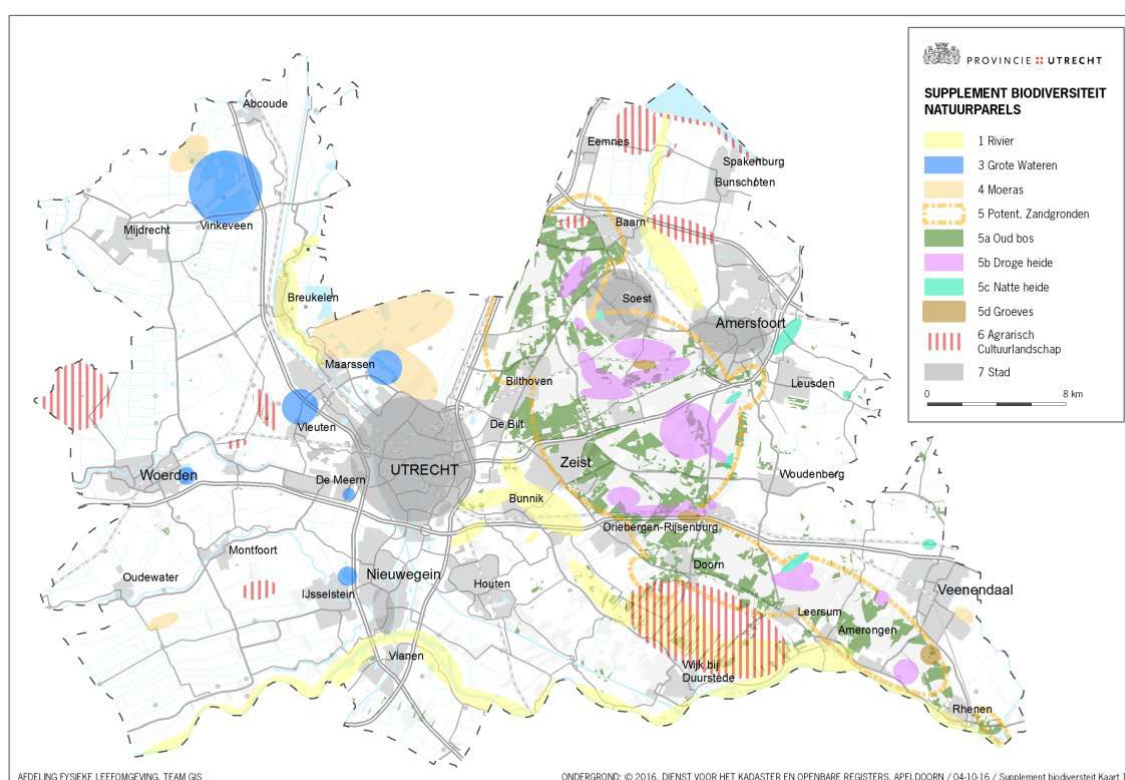

Fig.: 'Natuurparels (uit: Natuurvisie – Een plus oop he Natuurbeleid 2.0 (Provincie Utrecht, 2016))'.

In ieder geval biedt dus ook het vergroten van de biodiversiteit binnen de steden vele kansen, maar moeten ook die kansen dan wel worden opgepakt (vergelijk in deze o.a. de kansen voor de aanleg van bijenoeasen, Tiny Forests, etc.).

Daarnaast dus goed dat er in de: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie' en: 'Concpet-Voorontwerp Omgevingverordening' dus ook de aandacht is gevolgen van de zogenaamde invasieve exoten, waaronder dus de Aziatische duizendknopen.

Wat hiervoor is gesteld t.a.v. de biodiversiteit in het algemeen, geldt o.i. dan in het bijzonder ook voor de binnen de provincie Utrecht voorkomende bossen. Natuurlijk in het verleden was er het zogenaamde: 'Regionale Bosplan' en zijn er ook daarna diverse pogingen gedaan om tot een integrale: 'Bosvisie' voor de provincie Utrecht te komen, met dus ook de aanwijzing van gebieden waar dan het accent volledig op zelfregulatie (dus feitelijk: 'Natuurbos') zou

komen te liggen, dat dus eventueel na een fase van omvormingsbeheer, maar helaas is deze er dus nooit gekomen.

Natuurlijk de provincie heeft een: 'Notitie Heideherstel (Provincie Utrecht, 2004)', die ook nog eens recentelijk is herzien (zie in deze ook de: 'Bos en Heidenotitie (Provincie Utrecht, 2018)') én zijn de binnen de provincie voorkomende: 'Oude boskernen' op basis van de notitie: 'Oude boskernen van de Utrechtse Heuvelrug (Provincie Utrecht, 2004)' als zodanig aangewezen, evenals is er in die zin ook een bepaald beleid uitgezet in de zogenaamde: 'Natuurbeheerplannen', inclusief bijbehorende natuurdoelen, maar daarmee heb je dus nog geen integraal (en dus samenhangend) bosbeleid, met alle kansen die dat biedt om aan bosnatuur in die zin en dan in het bijzonder aan die op de Heuvelrug een echte kwaliteitsimpuls te geven. Dat dus ook als nadere uitwerking van de ambities zoals deze dus met name voor het: 'Nationale Park Heuvelrug' reeds in de brochure/document: 'Nationaal Park Heuvelrug – Ruimtelijke ambities voor het gebied (Okra, 2017)' zijn uiteengezet.

Themakaart 'Robuuste natuur met hoge biodiversiteit'

Op de themakaart: 'Robuuste natuur en hoge biodiversiteit' zou dus o.i. in ieder geval nog de robuuste verbinding tussen de Heuvelrug en de Veluwe moeten worden aangegeven, evenals dus ook op de algemene 'Visiekaart'. Daarnaast zouden op de themakaart: 'Robuuste natuur en hoge biodiversiteit' ook de plekken waar nog ontsnipperingsmaatregelen wenselijk zijn moeten worden aangegeven om binnen de provincie Utrecht in die zin ook echt tot een robuust en klimaatbestendig natuurnetwerk te kunnen komen.

2.3.7.2 Duurzame landbouw

Wat betreft de landbouw gaat de provincie Utrecht dan overeenkomstig de daartoe eerder opgestelde: 'Landbouwvisie (Provincie Utrecht, 2018)' voor een landbouw die duurzaam is en dus circulair, natuurinclusief en in zekere zin streekgebonden is (zie in deze overigens o.a. ook het advies van het RLI: 'Duurzaam en gezond Samen naar een duurzaam voedselsysteem (RLI, 2018)'). Op zich onderschrijft de Stichting Milieuzorg Zeist (natuurlijk) een dergelijke doelstelling, maar ook duidelijk is, met name ook door de 'Uitspraak' van de Raad van State met betrekking tot de PAS of de urgentie voor een algehele transitie van de landbouw, zonder dan meteen geheel de verantwoordelijkheid voor de ontstane stikstofproblematiek volledig bij de landbouwsector zelf neer te leggen, in die zin door de provincie Utrecht toch niet wordt onderschat.

In ieder geval zijn er in den lande vele hoopvolle initiatieven om daadwerkelijk tot een circulaire en natuurinclusieve landbouw te komen (zie in deze ook de voorzet van de provinciale Natuur en Milieuorganisaties met het: 'Actieplan Duurzame landbouw met natuur') en heeft de provincie inmiddels ook de: 'Samenwerkingsagenda Landbouw 1.0 – Opmaat voor een betekenisvolle samenwerking voor een duurzame transitie (Provincie utrecht, 2019)' vastgesteld, maar het zou dus goed zijn als de betreffende transitie nu dus ook echt samen met de boeren, burgers en buitenlui wordt opgepakt.

2.4 Gebieden

Dan wordt dus kennelijk door de provincie Utrecht aan een nadere gebiedsgerichte aanpak een belangrijke rol toegekend, zoals dus binnen de inmiddels in de loop van de tijd binnen de provincies als zodanig ontstane regio's, te weten de: 'Regio U-16', rondom de stad Utrecht (het vroegere: 'BRU'), de: 'Regio Amersfoort' en ook de: 'Regio Food-Valey', waarvan de laatste dan een grensoverschrijdende regio is.

Inmiddels zijn er voor de gegeven regio's diverse regionale visies ontwikkeld, zoals voor de 'Regio Amersfoort' en ook de 'Regio Foodvalley' het geval is, of is deze in ontwikkeling,

zoals dus het geval is voor de: 'Regio U-16'. Voor die laatste regio is er dan wel al een ruimtelijk economische koers uitgezet (zie in deze dus ook het document: 'Ruimtelijk economische koers U-10 – Ontmoetingsplaats voor Healthy Urban Living (U-10, 2017)'), maar wordt deze momenteel in het kader van het zogenaamde: 'Regionale Economische Programma (REP)' op basis van een daartoe in het kader van het MIRT-Oost/U-Ned ontwikkeld: 'Beoordelingskader' nader uitgewerkt.

Zoals ook in het voorgaande reeds aangegeven is de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. op zich niet tegen een nadere gebiedsgerichte uitwerking, integendeel, maar dan dient het dus wel om een transparant en om een in democratische zin voldoende gelegitimeerd proces te gaan, waaraan alle gebiedspartijen ook echt actief worden betrokken. Daarnaast acht zij dus wel degelijk een onafhankelijke toetsing wenselijk, zoals dus bijvoorbeeld door de provincie op basis van de bij bepaalde ontwikkelingen daarbij in het geding zijnde: 'Provinciale belangen'. Dus is er natuurlijk niets tegen een goede samen-werking, maar dan moet daarbij wel voldoende plek zijn voor ieders rol/positie en dus ook positionering daarbij.

Wat betreft de 'Regio U-10/16' speelt dat proces zich voor het grote publiek dus nog steeds grotendeels achter de horizon af, terwijl de uitkomsten daarvan wel uiteindelijk tot grote ruimtelijke consequenties voor de leefomgeving kunnen leiden. Dus zou het o.i. goed zijn als de provincie Utrecht aan dat proces vanuit de daarbij aan de orde zijnde: 'Provinciale belangen' wel degelijk duidelijke randvoorwaarden en dus kaders meegeeft.

Gezien het gestelde acht de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. het dus op dit moment nog te vroeg om nu al inhoudelijk op de diverse door de Regio's gepresenteerde visies en al dan niet bijbehorende: 'Verstedelijkingsmodellen' te reageren, maar zij hoopt dus wel dat de provincie Utrecht hierbij haar verantwoordelijkheid neemt.

2.5 Uitvoering

In dit hoofdstuk wordt dan aandacht gegeven hoe de uitvoering verder op te pakken, waarbij dan aan samenwerking/participatie, het zogenaamde: 'Innovatieprogramma Fysieke Leefomgeving (IFL)' en met name ook aan de uiteindelijk te realiseren: 'Omgevings-kwaliteiten' een belangrijke betekenis wordt toegekend. Een speciale rol wordt daarbij dan weer toegekend aan het: 'Regionaal programmeren', waarbij dan aan de daartoe binnen met name de: 'Omgevingsverordening' daartoe gegeven: 'Kaders' een belangrijke rol wordt toegekend.

Nu is het dus zo, zoals dus in het voorgaande reeds meerdere malen naar voren gebracht, dat als het dus op basis van de voorliggende: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie' en dus ook de (in zekere zin) daarvan afgeleide: 'Concept Voorontwerp Omgevingsverordening', je als provincie heel veel ruimte voor ruimtelijke ontwikkelingen laat én het tegelijkertijd niet geheel duidelijk is welke: 'Ruimtelijke kwaliteiten' de provincie dan binnen bepaalde gebieden nastreeft, dat het dan nog maar de vraag is, zoals o.a. ook de PARK in zijn 'Advies' heeft aangegeven, of je dan uiteindelijk ook die kwaliteiten zult realiseren zoals de provincie Utrecht deze met voorliggende plandocumenten ongetwijfeld nastreeft. Dat dus nog afgezien of je gezien de daarmede in het geding zijnde kwaliteiten wel (altijd) alle ontwikkelingen (overal) moet willen faciliteren.

3. Concept-Voorontwerp Omgevingsverordening

In de: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsverordening' worden dan alle: 'Verordeningen' van de provincie Utrecht samengevoegd, althans voor zover deze betrekking hebben op de ruimte, zoals dus naast de 'Provinciale Verordening' en de 'Milieuverordening' ook de: 'Verordening Natuur en Landschap (VNL)'.

Op zich zit er in het samenvoegen van al die: 'Verordeningen' (gelukkig) ook een bepaalde systematiek, althans is daarin o.i. de zogenaamde: 'Lagenbenadering' dus beter te herkennen dan nu in de: 'Concept-Voortontwerp Omgevingsvisie'. Anderzijds zal het met name door de gekozen meer sectorale opzet, ook al heeft men dan o.i. wel nadrukkelijk ook gekeken naar de tussen diverse (instructie)regels mogelijk aanwezige (dwars)verbanden, nog niet zo eenvoudig zijn voor derden hier dan weg-wijs in te worden. In die zin blijft het o.i. dus ook onduidelijk hoe de provincie Utrecht hiermede dan uiteindelijk wil gaan sturen op de door haar gewenste: 'Ruimtelijke kwaliteit', dus zou wellicht kunnen worden gekeken hoe daaraan nog een verbeterlag te geven.

In ieder geval zal het dus o.i., zoals ook onder het hoofdstuk 1: 'Algemeen' en dan onder het hoofdje 'DSO' naar voren gebracht, al helpen als in de uiteindelijke digitale versie er via digitale 'links' kan worden doorgeklikt binnen de diverse als zodanig aan de orde zijnde thema's en eventuele achtergronddocumenten, zoals dus handreikingen en leidraden, evenals ook de diverse kaarten door deze aan te klikken op elkaar kunnen worden gelegd (vergelijk dus ook de werking van de huidige: 'Planviewer').

Nog mooier zou het dan zijn, als ook per gebied(stype) de voor dat gebied relevante:

'Omgevingswaarden' in beeld kunnen worden gebracht, dus zowel de minimale:

'Basiskwaliteiten' en de nagestreefde: 'Ambitiëkwalleten' (vergelijk dus ook de gegeven systematiek uit de: 'Leidraad duurzame gebiedsontwikkeling (Provincie Utrecht, 2015)', met dus per gebied duidelijke zogenaamde: 'Milieukwaliteitsprofielen' en waarbij dan m.b.v. de: 'Web-table' meteen kan worden gezien wat bepaalde ontwikkelingen voor de milieukwaliteiten in een bepaald gebied betekenen). Als dat dan ook nog met 'Tygron' in 3 D kan zou dan natuurlijk helemaal mooi zijn. Dat zou dus een fantastisch hulpmiddel kunnen zijn, met name ook m.b.t. de integrale (en ongetwijfeld meervoudige) gebiedsopgaven waar we ongetwijfeld in een aantal (ontwikkel)gebieden voor zullen komen te staan.

Zoals ook eerder als voorgesteld zou het o.i. dus goed zijn als aan zowel de:

'Omgevingsvisie' maar met name ook aan de: 'Omgevingsverordening', dus alsnog een (integrale) 'Kwaliteitskaart' worden toegevoegd, inclusief ook per daarin opgenomen: 'Laag' de voor die laag wezenlijke kernkwaliteiten en daarvan afgeleide zogenaamde:

'Kwaliteitseisen/Richtpunten' (vergelijk in deze overigens dus ook de integrale:

'Kwaliteitskaart' uit de: 'Omgevingsvisie Zuid-Holland (Provincie Zuid-Holland, 2019)').

Zonder nu meteen al in detail op de gehele 'Concept-Voortontwerp Omgevingsverordening' in te gaan, wil de Stichting wel alvast, dat in het verlengde van de eerder t.a.v. de: 'Concept-Voortontwerp Omgevingsvisie' gemaakte opmerkingen, wel alvast een paar opmerkingen plaatsen.

In ieder geval acht de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. dus, dat dan dus mede n.a.v. de opmerkingen zoals deze in hoofdstuk 2: 'Concept-Voortontwerp-Omgevingsvisie' t.a.v. van de daarbij gevoegde themakaarten zijn gemaakt, een algehele herbezinning op met name de bij de: 'Concept-Voortontwerp Omgevingsverordening' gevoegde kaarten: 'Duurzame energie' (zie in deze dus met name Paragraaf 3.5.2: 'Instructieregels nieuwe functies voor energie') en ook 'Uitbreiding woningbouw en uitbreiding bedrijven' (zie in deze dus met name Afdeling 3.6: 'Uitbreiding woningbouw en uitbreiding bedrijventerrein') wenselijk, evenals een aanpassing van de kaart: 'Recreatie' met betrekking tot de aanduiding 'Bovenlokaal recreatieterrein' voor de Vliegbasis Soesterberg (zie in deze met name ook het artikel 3.39: 'Instructieregel Bovenlokaal dagrecreatieterrein').

Wat betreft de kaart: 'Duurzame energie' zouden dan behalve de Natura-2000 gebieden en de ganzenrustgebieden, ook de NNN en de weidevogelgebieden, evenals de gebieden gelegen binnen de CHS en andere in landschappelijk opzicht waardevolle gebieden, zoals

dus o.a. het Langbroekerweteringgebied voor de realisatie van windmolens en zonnevelden, etc., moeten worden uitgesloten (zie in deze dus ook de kaart: 'Cultuurhistorische Hoofdstructuur en Unesco Werelderfgoed').

Verder zou dus in de kaart: 'Uitbreiding woningbouw en uitbreiding bedrijven' voor de daarvoor als zodanig aangegeven: 'Stedelijke gebieden' o.i. gewoon weer een duidelijke 'rode contour' moeten worden opgenomen (vergelijk ook huidige kaart: 'PRS (Herijking 2016)', Kaart 8: 'Wonen en werken'), evenals de verstedelijkingsmogelijkheden zoals deze nu kennelijk voor grote delen van het landelijke gebied worden mogelijk gemaakt er gewoon weer vanaf moeten worden gehaald.

Daarnaast is zij er een voorstander van dat bij de toelichting op paragraaf 2.3.4: 'Nationaal Natuur Netwerk' in ieder geval ook het schema m.b.t. het: 'Nee-tenzij-beginsel', zoals dat voor het NNN van toepassing is alsnog wordt opgenomen (vergelijk ook de: 'PRV', de toelichting op Art. 2.4), tenzij daaraan binnen het zogenaamde: 'Besluit Kwaliteit Leefomgeving (BKL)' reeds voldoende aandacht is gegeven.

4. Conclusie

Laat het duidelijk zijn dat de provincie Utrecht met het presenteren van de voorliggende: 'Concept-Voorontwerp Omgevingvisie' en: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsverordening' op zich een formidabele prestatie heeft geleverd, waarvoor ook de complimenten.

Ondanks de vele inspirerende voorbeelden is de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. toch (zeer) kritisch over de koers die de provincie met de voorliggende: 'Concept-Voorontwerp Omgevingvisie' en 'Concept-Voorontwerp Omgevingsverordening' inzet, namelijk het faciliteren van tal van ruimtelijke ontwikkelingen, zonder daaraan o.i. dan ook echt duidelijke grenzen te stellen, evenals voor zover aanvaardbaar daar dan ook, zeker voor zover het om de: 'Provinciale belangen gaat, een duidelijke 'regie' te voeren. Uiteindelijk kan dat o.i. ten koste van de kwaliteiten gaan zoals deze thans binnen de provincie Utrecht aanwezig zijn, zowel de leefomgevingskwaliteiten in het algemeen als die van de waarden van natuur, landschap en cultuurhistorie in het bijzonder.

Weliswaar worden dan in de: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsverordening' t.a.v. de ruimtelijke ontwikkelingen die men dan vrijwel overal binnen de provincie wil toestaan, zoals dus het opwekken van energie, maar ook woningbouw en bedrijvenontwikkeling, dan bepaalde voorwaarden gesteld, maar deze zullen er hoe dan ook toe leiden, dat er in de betreffende gebieden een bepaalde mate aan stedelijke functies gekoppelde ontwikkeling zal plaatsvinden. Juist in in dat opzicht kwetsbare gebieden, zoals dus natuurgebieden, maar ook in cultuurhistorisch en landschappelijk opzicht waardevolle gebieden zou je dat o.i. gewoon niet moeten willen.

Voor zover in bepaalde gebieden toch in ruimtelijke zin bepaalde ontwikkelingen aanvaardbaar worden geacht, dat dus op basis van een zorgvuldige afweging op basis van daartoe beschikbare evenwichtige 'Beoordelingskaders', zou daarmee dan zorgvuldig met aanwezige kwaliteiten van natuur, landschap en cultuurhistorie rekening moeten worden gehouden, waarvoor o.i. dus naast duidelijke 'Instructieregels' een 'Kwaliteitskaart (inclusief duidelijke 'kwaliteitseisen/Richtpunten') onmisbaar is.

In die zin hoopt de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. dan ook dat de provincie zich nog eens op de thans als zodanig in de voorliggende: 'Concept-Voorontwerp Omgevingsvisie' en: 'Concept-Voorontwerp Verordening' uitgezette koers wil herbezinnen, zodat ook bij de transitie-opgaven die er zijn, zoals dus met name die met betrekking tot het klimaat en de biodiversiteit en voor zover in ruimtelijk opzicht aanvaardbaar de woningbouwopgave (en

bijbehorende banen en infra), ook echt aan de: 'Utrechtse kwaliteiten'²⁸ (letterlijk) recht kan worden gedaan.

Hoogachtend,

P. Greeven

B. de Wolf

Bijlagen

Bijlage 1: Amendement Gelderse Staten m.b.t. robuuste verbindingen en in het bijzonder die tussen de Veluwe en de Utrechtse Heuvelrug

Afz.: Stichting Milieuzorg Zeist e.o.

P/a: B. de Wolf

Kometenlaan 70

3721 JV Bilthoven

²⁸ Zie hoe de Stichting Milieuzorg Zeist e.o. dus tegen de: 'Utrechtse Kwaliteiten' aankijkt dus met name voetnoot 4.

Bijlage 1

18 A 34

ChristenUnie
Gelderland

PvdA

Partij voor
de Dieren

Provinciale Staten van Gelderland, in vergadering bijeen op 19 december 2018

Amendement (art 32 RvO): Robuuste verbindingen GNN

op voorstel P52018-712 over Actualisatie Omgevingsvisie en Omgevingsverordening 2018.

De volgende wijzigingen worden voorgesteld:

Te vervangen op pagina 34 van De Omgevingsvisie GaaF Gelderland
(NIMRO.9925.SVOmgvisieGG-vsl1):

dat voor de biodiversiteit belangrijke gebieden in Gelderland verbindt. Het beschermen en het versterken van dit netwerk staat bij ons voorop.

door:

dat voor de biodiversiteit belangrijke gebieden in en buiten Gelderland verbindt. Het beschermen en het versterken van dit netwerk staat bij ons voorop. Hierbij streven we robuuste verbindingen na.

Toelichting

Flora en fauna stoppen niet bij de provinciegrenzen, wel bij autowegen. Robuuste verbindingen tussen belangrijke natuurgebieden zoals de Veluwe en de Utrechtse Heuvelrug maken de Gelderse flora en fauna sterker en rijker. Verbonden natuur is goede natuur.

Stan Hellegers
D66

Dirk Vreugdenhil
ChristenUnie

Karin Jeurink
PvdA

Wouter Witteveen
GroenLinks

Eric van Dijk
SP

Luuk van de Veer
Partij voor de Dieren